

Europos LIETUVIS

VADOVYBĖS KRIZĖ

Pranys Alšėnas, Kanada

Šitokia antraštė spalio 24 d. torontiškis dienraštis „The Star“ atspausdino vedamą jį, kuriame kategoriškai teigiama, jog šiuo metu laisvasis pasaulis pergyvena tikrą vadovybės krizę. Ešą, nebeliko jame (demokratiniam pasauly) tvirtos vadovaujamosios rankos, todėl ir reikia kęsti iš to išplaukiančias pasekmes.

O tos pasekmės, palydimos Little Rock įvykių ir rusiškojo Sputniko, jau pradeda prablaivinti ir pačius didžiuosius Vakarų pasaulio snaudalius, kurie vis galvodavo, jog dar nėra ko atsibusti, jog turime dar daug laiko...

Juk ir patys amerikiečiai, ypač paskutiniuosius penkeris metus, visą laiką buvo ramūs, tikėdamiesi, jog vadas budi, tad jiems nėra ko rūpintis tais reikalais, kurie ne jiems priklauso. Anot minimojo „The Star“ vedamojo, Amerikoje netgi buvęs nukaltas šūkis: „Leave it to Ike“. Atseit, prezidentas viską sutvarkys — kas gera ir kas bloga...

Deja, dabartinio metu ir pačiam JAV prezidentui jau reikia griebtis kitokių priemonių, kad ir vėl bent kiek būtų atstatytas krašto visuomenės nuotaikų lygis. Prezidentas Eisenhoweris netgi planuoja visą seriją kalbų, kad jomis atstatytų prislėgtą krašto moralę. Žinoma, pirmiausia prezidentui reikia vėl atgauti krašto pasitikėjimą. O tam pasiekti, be abejonės, neužteks vien tik kalbų. Toks pat vadovavimo presai atstatymas, savaime aišku, reikalingas ne vien savo krašte, bet ir užsienyje, sąjungininkų tarpe.

Žinoma, vienašališkas teigimas, jog, ypač paskutiniuosius keletą metų, ryžtingumo pritrūko tik JAV vadovybėje, — būtų neteisingas, nes jo trūksta ir kitose Vakarų pasaulio valstybėse. Norisi tik kiek daugiau akcentuoti Amerikos „minkštą ranką“ todėl, kad tas kraštas buvo ir tebėra Vakarų pasaulio vadovu. O iš vadovų visuomet daugiau reikalaujama. Tiesą pasakius, rašantysis šias eilutes prieš gerą dešimtį metų iš kažko yra girdėjęs labai protingą posakį: „Pasaulyje buvo ir pasilik tvirtiausioji valiuta — tai amerikoniškas doleris, betgi tame pačiame pasaulyje viešpatavo ir viešpataus gudriausioji politika, kuri turi štampos: „Made in England“...

Cia pat vis dėlto pridurtina, jog, pasiūgus vadinamąjį Churchillio erai, ir D. Britanijoj buvo juntama tam tikrų „sušlu bavių“. Pvz., kas galėjo tikėtis, jog Churchillio įpėdinis, ilgus metus žibėjęs savo sumanumu užs. reikalų ministerio poste, Sir Anthony Eden, aplinkybėms susidėjus, būdamas jau to krašto premjeru, baigs va dovavimą sukėlęs ant kojų ne tik Didž. Britaniją, bet ir savo sąjungininkus?..

Ir dabartiniam Jos Karališkosios Didenybės, Karalienės Elžbietos II-sios, premjerui, Macmillan, nors jis stengiasi, sunku atitaisyti padėtį. Vadinasi, Vakarų pasaulio politikoj nūdien yra kažkas negera, kažkas sugadinta, o tam sugadinimui pataisyti, matyt, reikia ypatingai gero meistro...

O politikos laukas tai, pasakytume, ir yra tarytum ypatingai komplikuo ta mašina. Ją sugadinti — ir ne betkas pataisys. Tik prisiminkime anuomet padarytas politines Teherano, Jaltos, Potsdamo klaidas... Kiek jos žmonių vargo, kančių ir nelaimių atnešė... Ir dar visam tam galo nematyti!

Tos trys nelemtos vietovės (Teheran, Jalta, Potsdam) sukišo į slibino (Stalino) nasrus milijonus žmonių, o taip pat ir postalinę eroj suteikė gana gerą apetitą tokiems pat pasmaguravimams Chruščio vui ir Co., atseit, „kollektivinei valdžiai“, kuri, deja, nūdien baigia išduktėti, bet dik tatoriškas despotizmas tenai lieka ir to liau...

Prancūzijoje taip pat sergama vadovavimo srityje anemine liga. Vyriausybės ne silaiko, ir niekas tenai negali surasti būdo, kaip pasiekti stabilizacijos, kaip įeiti į nor malias gyvenimo vėžes. Žinoma, ypač pran cūzams, sunku bus tai surasti, nes jie ne tik visuomenėje, bet ir pačiame parlamen te turi be galo didelį skaičių „legalių sabotažininkų“, kurie sąmoningai sabotuoja vyriausybės darbus ir demokratines pas tangas. Kas tie „sabotažininkai“? O gi le galiai rinkti komunistiniai parlamento ats tovai...

Užuot komunistų partiją, kaip totalis tinę (a la nacių, fašistų...) uždaryti iš vi so, prancūzai komunistų parlamento narių turi net arti 200 siekiantį skaičių. Ar tai ne gyvenimo ironija?..

Vienintelis Vak. Vokietija demokratinio pasaulio didžiųjų valstybių tarpe nejučia aneminių simptomų valdymosi srity. (Te nai, kaip žinome, komunistų partija rado savo vietą — kartu su nacių — pagrind yje...).

Senutėlis Dr. Konradas Adenaueris ga

lėtų būti pavyzdžiui daugeliui Vakarų pa saulio valstybių vadovų.

Vienok, grįžtant dar kartą prie Vakarų pasaulio vadovo — JAV-bių politikos, grį ž kime kartu ir prie minėtojo „The Star“ ve damojo žodžio, kuriais apibūdinamas Ame rikos — vyr. vadovas, prez. Eisenhoweris. Ešą, tas garbingasis vyras turi gana daug geros valios. Jo pastangomis kiek galima toliau laikytis nuo karštųjų vietų buvo iš vengta dvejetos, o gal net trejetos atvejų, kurie galėjo sukelti visuotinį pasaulinį ka rą. Deja, visa tai dar neužtenka laisvojo pasaulio vadovui. Jam reikalinga turėti kietų sprendimų galią, numatymą ateities ir politinį lankstumą, kurių, ešą, prez. Ei senhoweriui ypatingai trūksta...

Jeigu prisimintume, pvz., prez. Truma ną, tai tas su sprendimais nedelsdavo. Ku rie iš jo tų sprendimų buvo geri, kurie blo gi — dar istorija parodys, tačiau, jeigu prisiminsime ultimatyvų iškraustymą rau donųjų iš Persijos, doktrinalinį Graikijos ir Turkijos išgelbėjimą iš raudonųjų nagų, staigų apsisprendimą „stoti į Korėjos karą ir kt., matysime vis dėlto, kaip Trumanas staigiai veidavo. O palyginkime „lėtą nū dienio Amerikos prezidento elgseną visur. Juk, tikrai pasakius, niekur nebuvo grieb tasi jokio ryžtingumo paskutiniųjų keletos metų bėgyje.

Dėl tos tad priežasties Vakarų pasaulis kaskart netenka vis daugiau ir daugiau žė mės po savo kojomis, o blogiausia, kad to ji žemė taip lengvai atiduodama didžiau siam visų laikų žmonijos priešiui — komu nizmui...

— Quo vadis, pasauli, — norisi klausti, stebint nūdienos įvykius, kurie anaipol nieko gera nežada laisviesiems... Negi li kusio laisvojo pasaulio vadovai — su jų vadovaujamaisiais — dar turės tenai kaž kur — pro Beringo sąsiaurį — keliauti šal tojo Sibiro kraštą už nūdienį neryžtingu mą?..

PATI BRANGIAUSIOJI

AUKA

Nidos spaustuvės mašinų fondas pama žėli auga. Tikimės, kad vienu ar kitu būdu kiekvienas lietuvis parems jį, nes tas fon das, šiaip ar taip, turėtų pakankamai su kaupyti pinigų ir pastatyti ant šviežių ko jų mašinas, kad vėl nauja energija galėtų būti tęsiamas lietuviškasis spaudos darbas Europoje.

Gražaus supratimo rodo ir atsiunčiamie ji laiškai, ir aukos, ir tautiečių susirūpi nias dar daugiau bilietų paskleisti ar iš pirkti. Štai B. Kmieliauskas rašo mums: „Siunčiu Nidos spaustuvės mašinų fon dui 5 svarus ir 5 šilingus. 5 šilingai yra už du bilietus“.

B. Kmieliausko siunčiamoji suma šiuo tarpu yra pralenkusi visas. Su dėkingumu minėdami šį brangų tautietį, mes vis dėlto nepajėgime susilaikyti nepaminėję kito laiškučio, su kuriuo, sakytume, atsiųsta pa ti brangiausioji auka. Laiškely rašoma: „Siunčiam 10 šilingų; 5 šilingai už bi lietus ir 5 šilingus kaip auką, nes gal nau jos mašinos išspausdins ir Aušrelę, tada mes mokysimės lietuviškai skaityti“.

Zita ir Birutė Skučaitės.

Šitie brangūs žodžiai plaukia iš mūsų lie tuviškojo jaunimo širdžių. Ačiū už bran gią auką! Jūsų auka ir žodžiai mums tei kia vilties, kad tikrai naujomis mašinomis spausdinsime Aušrelę. Be kita ko, dar ir senomis mašinomis neseniai vargais ne galais baigėme spausdinti „Saulę der liaus“, kuri galės būti naudinga mūsų šiam jaunimui.

KITI AUKOTOJAI IR LOTERIJOS REMĖJAI

Itin malonu pažymėti tuos tautiečius, ku rie, grąžindami užpildytas loterijos bilietų šakneles, užsiprašo dar bilietų sau ar pla tinti ar prideda mašinų rateliams labai rei kalingą kraitį.

J. Kriščiūnas, siųsdamas pinigų už 2 bi lietus, pridėjo 15 šil. auką.

A. Misiūnienė paprašė dar 2 bilietų.

R. Karalius užsiprašė 25 bilietų platinti.

S. Štarka papildomai paprašė sau 4 bi lietus.

A. Žvinys — papildomai 2 bilietus.

M. Čiukšys atsiuntė 5 šil. auką.

S. Karpinas, pirkęs 2 bilietus, pridėjo 15 šil. auką. Per jį gauta taip pat K. Paipalo 2 svarų auka ir pinigai už 8 bilietus.

J. Šukaitis surinko visų savo artimų tau tiečių iš Buckminsterio 26 bilietų atkarpas su pinigais ir dar užsiprašė 8 bilietus.

Ačiū!

„Europos Lietuvis“ ir N.K. Klubas

AMERIKA SUSIRŪPINUSI

Turėdama galvoje, kad apie 1960 metus Rusija bus prisigaminusi toli siekiančių ra ketų, Amerika jau dabar susirūpinusi, kaip gintis ir gelbėti gyventojus galimo karo at veju. Gyventojams saugoti nuo radiacijos turėtų būti ruošiamos žemėje slėptuvės, ir tai kaštuotų apie 20.000.000.000 dolerių. Gynybai stiprinti turėtų būti pagamintos antiraketinės raketos.

Manoma, kad kariškai pajėgi Rusija ban dys plėstis mažo masto vietiniais karais, grąsindama savo jėga.

TRISDEŠIMT METŲ

Sovietų aukšto rango šnipas Rudolf Abel nuteistas 30 metų kalėjimo ir 3000 do lerių bauda. Sudaręs šnipų tinklą, jis rin ko ir perdavinėjo rusams svarbias ameri kiečių karines paslaptis.

65 NUSIKALTĖLIAI?

Amerikos policija sugaudė 65 žmones, norėjusius pabėgti iš 4 kartus žmogžudy tės kaltinto Barberos. Tarp suimtųjų kele tas buvo neseniai nužudytojo Anastasio bendrininkų.

1959 M. EUROPA TURĖS RAKETŲ

Didž. Britanija ir kiti Europos kraštai 1959 metais gaus iš Amerikos savo gyny bos reikalus raketų. Raketų bazės dar tu rės būti parinktos.

RUSIJA PRIIMA NUOLAIIDAS

Rusija buvo pagrasinusi, kad ji nesutiks dalyvauti Jungt. Tautų nusiginklavimo ko misijoje, jei į ją įeis tik saugumo taryba ir Kanada, kaip buvo siūlyta. Albanija pa siūlė 25 narių komisiją, ir Rusija jau pa sižadėjo dalyvauti, nors pati anksčiau bu vo siūliusi komisijai tiek narių, kiek J. Tautose yra kraštų.

7500 SVARŲ UŽ ŠMEIZTĄ

Britų „Spectator“ bendradarbis parašė savo laikraštyje, kad Italijos socialistų su važiavimas nuvykę britų socialistai Ane rin Bevan, Morgan Phillips ir Richard Crossman smarkiai gėrė viską. Laikraštis atsidūrė teisme ir dabar turės sumokėti kiekvienam po 2.500 svarų.

KREIPIMASIS Į LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ VASARIO 16-SIOS GIMNAZIJOS REIKALU

Brangūs Tautiečiai,

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Tary bos, Valdybos ir Vasario 16 Gimnazijos mo kytojų bei mokinių vardu kreipiamės artė jančių Kalėdų švenčių proga į Jus, prašy dami Jūsų malonaus dėmesio ir paramos vienintelei laisvajai pasaulyje lietuviškai gimnazijai.

Tai nėra pirmas kartas, kada Vokietijos lietuvių bendruomeniniai organai ar Va sario 16 gimnazijos vadovybė kreipiasi į Jus, prašydama paramos. Laisvojo pasa ulio lietuviškoji visuomenė yra visad jaut riaai atsiliepusi į prašymus ir, jei šiandien laisvajame pasaulyje yra mokslo įstaiga, kurioje lietuvių kalboje ir dvasioje mūsų jaunimas gali baigti vidurinius mokslus, tai pa siruošti aukštajam mokslui, tai didžiausio ji padėka už tai priklauso JAV, Kanados, Australijos ir kitų užjūrinį bei Europos kraštų lietuviškoms visuomenėms ir lietu vių surastiems mūsų draugams svetimtau čiams.

Yra žinoma ir suprantama, kad mokslo bei švietimo įstaigos visad buvo ir bus rei kalingos, ar tai valstybės, ar tai plačiosios visuomenės paramos. Juo labiau Vokiet ijos Lietuvių Bendruomenė, netekusi daug umos savo narių, spiečiais pasiklidusių po laisvajį pasaulį, negali gimnazijos veiklos bei išsilaukimo pilnai užtikrinti vien savo miz jėgomis. Vienintelės lietuviškosios gim nazijos laisvėje likimas lieka ir toliau viso laisvojo pasaulio lietuvių širdžių nusiteik imo Vasario 16 gimnazijos atžvilgiu išdava.

Su didžiausiu dėkingumu prisimindami visą ligšiolinę plačią paramą išimoksliniu siam lietuviškam jaunimui Vasario 16 gim nazijoje ruošti, mes ir šiandien prašome ateinančių Kalėdų švenčių bei Naujųjų Me tų proga nepamiršti gimnazijos ir jos mo kinių. Gimnazija daug ko stokoja, mokyto jai atlieka pedagoginį darbą sąlygose, ku rios reikalauja daug pasiaukojimo, ir to dėl kiekvienai „kad ir mažiausia, auka mū sų gyvenamosiose aplinkybėse sveria daug, ir kiekvienas dėmesio pareiškimas augina mokiniuose tautinio solidarumo pajutimą ir ugdą juose gilų pareigos jausmą lietu viškose atžvilgiu.

Mes prašome, brangūs broliai ir sesės, Jūsų paramos Vasario 16 gimnazijai, mes prašome Jus Kalėdų švenčių priekakyje prisiminti lietuviškąjį jaunimą gimnazijo je ir savo auka suteikti geležinės uždangos pašonėje brestančių lietuvių kartai lietu viškojo solidarumo sukelta moralinės šil u mos pajutimą.

E. Simonaitis.

PLB Vokietijos Kr. T-bos ir V-bos vardu.

T. Gallius.

Vasario 16 G-jos mokyti. ir mok. vardu. Aukos prašoma siųsti banko sąskaiton gimnazijos adresu:

DEUTSCHE BANK, WEINHEIM/Berg str., Konto Litauisches Gymnazium Nr. 12060, GERMANY.

DIRBTINIAI METEORAI

Amerikiečiams pasisekė bandymas iššau ti į 54 mylių aukštį raketą su dirbtiniais meteorais (aliuminijaus rutuliais).

GRĮŠIĄS ARKIV. MAKARIOS

Du Kipro graikų laikraščiai tvirtina, kad britai leisią grįžti į Kiprą arkivysku pui Makarios, kuris, įtariamasis palaikymu teroristų, buvo ištremtas, o dabar — lais vas gyvena Graikijoje. Naujas Kipro gu bernatorius pradėjęs su juo iš naujo tar tis.

Kipro turkai išplatino lapelius, kuriuose rašo, kad arkivyskupas grįžęs sulauksias iš jų „šėšių sidabrinių kulčių“.

RUSIJA NEDUOSIANTI TUNISUI GINKLŲ

Kai vyksta įtėpmas tarp Prancūzijos ir Didž. Britanijos ir Amerikos dėl ginklų tiekimo Tunisui, rusų ambasadorius patik rinęs prancūzų užsienų reikalų ministerį, kad rusai neduosią Tunisui ginklų, o Tun si so vyriausybė pareiškė, kad ji iš rusų jo kio karinio tiekimo nepriimsianti.

STEVENSONAS IR DULLES

Amerikos valstybės departamente susi tiko ir nuosirdžiai aptarė įvairius reikalus valstybės sekretorius (užsienų reikalų mi nisteris) Dulles ir du kartus kaip demokra ti atstovas kandidatavęs į prezidentus Ste vensonas. Svarbiausias jų pasitarimų klau simas — būsimoji Šiaurės Atlanto pakto narių svarbi konferencija gruodžio mėn.

INDIJA PUOLA DIDŽ. BRITANIJĄ

Didž. Britanija, Amerika, Australija, Co lombija ir Filipinai pasiūlė perduoti Saugu mo Tarybai svarstyti Kašmiro klausimą, dėl kurio ginčijasi Indija ir Pakistanas. Pa kistanas tuo patenkintas, o Indijos atstovas Manon savo vyriausybės vardu pareiškė griežtą protestą ir užsipuolė britus už ini ciatyvą ta linkme.

RUSIJA VĖL IŠSIJUNGIA

Sovietinė Rusija, iš pradžių laikiusis boi koto politikos Jungtinių Tautų organizaci joje, ilgainiui pradėjusi daryti nuolaidas, dabar jau vėl atsisako dalyvauti nusigink lavimo pasitarimuose. Nepaisydamos tai, Jungtinės Tautos balsuoja už nusiginklavi mą (57 balsais prieš 9).

PASITRAUKIA LORDAS MONTGOMERIS

Ištarnavęs 50 metų kariuomenėje, Ale meino kovų didvyris — aštuntosios armi jos paskutiniame kare vadas feldmaršalas lordas Montgomeris išeina į atsargą.

Po karo 1946-8 m. jis buvo britų imperi jos generalinio štabo viršininkas. 1948-51 m. Vakarų Europos karinių pajėgų vadų komiteto pirmininkas, o dabar yra Euro pos jungtinių pajėgų viršininko pavaduo tojas.

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau — Širdį ver kaip yla: Numylėtoį mano vietoj Gyvena barzdyla.

A. Vienažindys

DRAUGAS TAMOŠIAU!

Prašau patarti — ką daryti, jei nudilo puspadžiai ar apžėlė plaukais, arba baigia pradilti švarko alkūnės, jeigu tu per sa vaičę sujuodai kaip keltas? Aišku, jūs at sakysite — eikite į batsuvių artele, kir pyklą, siuvelyklą, pirtį — ten jums viską su tvarkys. Ačiū už patarimą! Pamėginkite pasinaudoti tomis gėrybėmis pas mus, Sei rijuose, jei viso to ir su žiburiu giedrą die ną nerasi. Beje, nepagalvosite, kad ieško dami mes naudotimės elektros šviesa. Anaipol! Lyg ta Krylovo pasakėčios lapė vynuogėmis, jai nepasiekiamomis, mes gė rimės net dviem mūsų miestelyje esančio mis elektrinėmis. Tik gaila, kad nuo to mums nė kiek ne šviesiau — elektra ne šviečia nei miestelio gatvėse, nei jo gyven tojų — kolūkiečių, darbininkų, tarnautojų butuose.

Rašėme apie tai visur — ir savo rajono „Raudonajam artėjui“, ir kitur, bet tik veltui popierių sudarkėme, o rajono pram kombinato vadovų į kitų už tai atsakingų asmenų neįtikinome, kad Seirijuose buit nio aptarnavimo įmonės, elektra — rimtai būtini dalykai. Kaip tai padaryti? O kad taip, mielas Tamošiau, Tu padėtum juos įtikinti.

M. Unguraitis

Iš „Tiesos“, 1957.X.20.

PASAULYJE

— Amerikos aviacija nužudė 150 svarų juodąjį lokį, kuris buvo panaudotas grel čio bandymams. Nužudytajam buvo duota prieš mirtį anestetijos, kad neskaudėtų.

— Lordas Montgomeris serą Ciurčilį lai ko įžymioju tautos vadovu, suvaldinusiu ypatingą vaidmenį praeitai karui laimėti.

— Čiang Kai-šekas išleido savo atsimi nimus.

— Praeitą savaitę minėtajame prancū zų traukinių susidūrimo žuvo 29 ir sužeis tų buvo 21.

— Italų pramonininkai ruošiasi pasiūly ti savo pramoninę ir ekonominę pagalbą Persijai.

— Į Didž. Britaniją atvyksta 6 Lenki jos parlamento-seimo atstovai.

— Jugoslavijos vienoje ligoninėje apkre čiaama liga mirė 30 naujagimių.

— Naktinis Montrealio-Bostono greitai sis traukinys nuvirto nuo bėgių, užmušė garvežio mašinistą ir kūrėką ir sužeidė 20 keleivių.

— Paryžiaus viešbutin naktį atvyko 2 žmogžudžių ir nušovė 6 svečius. Nužudy mas turi ryšio su įtėpmu tarp Prancūz j os ir Alžyro.

— Čekoslovakijos prezidentu išrinktas komunistų partijos sekretorius Antonin No votny.

— Italijos vyriausybė uždraudė partiza nams rinktis Romon minėti konstitucijos dešimtmečio. Blijota neramumų.

— Reikalaudami didesnių atlyginimų ir geresnių socialinių sąlygų, sustreikavo 20 tūkstančių Suomijos geležinkelio darbinin kų.

— Sacharoje kautynių metu žuvo 40 al žyriečių. Prancūzų žuvo 6.

— Maskvon buvo susirinkusios tartis vi su komunistinių partijų vadovybės.

— Prancūzų radikalai savo pirminku išsirinko Daladier.

RUSIJOS VARŽYBINIAI SIEKIMAI TARPTAUTINIO ORINIO SUSISIEKIMO SRITYJE

Rusija stengiasi išplėsti savo tarptautinį susisiekimą lėktuvais. Iki šiol ji turėjo su tartis tuo reikalu su Prancūzija, Indija, Suomija. Dabar ji esanti pasiruošusi tuo reikalu tartis su Amerika.

VIETINIAI NERAMUMAI

Po pirmojo pasaulinio karo nuo Austri jos atskirtoje ir Italijai atiduotoje pletų, Ti rolio dalyje apie 20.000 vokiškų kalban čiųjų ir galvojančiųjų piliečių lapkričio 17 d. susiorganizavo eiti į miestą ir demons tracijoje pareikalauti autonomijos. 1000 po licijos apsupo Bolzano miestą ir demons trantų neįleido.

VISI GELBSTI EGIPITUI

Rusija sutiko duoti Egiptui 700 milijonų rublių (60 mil. svarų) paskolą.

O iš Amerikos Egiptas jau gavo dabar 600,000 dolerių paramos.

AR ATAUGA STRIMELEMS GALVOS?

Vaikystėje mėgau gaudyti driežus. Atsi tiko kartą taip — mano rankoje liko tik driežo uodega, o jis pats dingo žolėje. Mo kykloje papasakojau apie tai gamtos mo kytojai. Ji patarė man nenusiminti, nes driežui uodega ataugstanti.

— O galva ar ataugtu?

— Ne, — atsakė mokytoja.

Dabar man jau trisdešimt metų. Iki šio, laiko žinojau, kad kai kuriems gyvliams gali ataugti uodegos, kartais net kojos, bet galvos — niekada.

Staiga paaiškėjo, kad aš labai klydau, taip galvodamas. Nupirkau maisto produk tų parduotuvėje žuvies konservų dėžutę su užrašu: „Strimėlės. Be galvų, marinuo tos. LTSR žuvies pramonės ministerija. Klaipėdos kombinato šaldytuvas“.

Atidariau dėžutę — stebukliai! Ne tik priaugusios strimėlės galvos, bet galvos sudaro beveik visą dėžutės turinį. Dėžutė prigrista dvokiančių atliekų, kaulų, žvy nų, bet daugiausia — galvų.

Kreipiuosi į redakciją patarimo. Gal kar tais aš padariau didelį mokslinį atradimą — kad marinuotoms strimėlių atliekoms priauga galvos. Tada patentą — tikrai man!

Bet jeigu ne — tada kažkas labai negra žiai ir neleistinai tyčiojasi iš vartotojų. Ar nepadėtų „Šaltojo dušo“ valkinas jį suras ti? Ant dėžutės viršelio užrašas „1957 13 OE 198“.

P. Žemkauskas

Kauno XII vid. mokyklos mokytojas

Iš „Komjaunimo Tiesos“, 1957.10.27.

Lietuvių Sodyboje vasara pasibaigė

Vasarojimo sezonas Sodyboje baigtas. Kartu pasibaigė ir Lietuvių Namų B-vės finansiniai metai. Neličiant Sodybos finansinių reikalų, kuriuos savo laiku paskelbė B-vės vadovybė, norisi šia proga peržvelgti praėjusios vasaros sezoną ir papasakoti, kas šiuo metu Lietuvių Sodyboje daroma ir kas numatoma ateityje padaryti.

Lietuviai Sodybą apledo

Per praėjusią vasarą, nuo gegužės 1 d. iki lapkričio 1 d. Sodyboje buvo 814 savaitinių vasarotojų. Daugiausia, žinoma, vasa rojo liepos-rugpjūčio mėnesiais. Nežiūrint tai, kad Sodyba „pilname apkrovime“ gali sutalpinti apie 50 vasarotojų, paskiromis savaitėmis šis skaičius buvo perkeltas ir pasiekė net 63 vasarotojų, neskaitant priplaukusių lankytojų. Skirstant vasarotojus pagal amžių, į akis krenta gana didelis vaikų skaičius. Iš viso jie sudarė 30 proc. visų vasarotojų. Taip buvo dėl dviejų priežasčių: pirma, Sodyba yra ideali vieta vaikams vasaroti ir žaisti ir, antra, už vaikus iki dviejų metų amžiaus nebuvo imamas joks vasaravimo mokestis. Praktika parodė, kad šitokie nemokami vasarotojai, nors ir pritraukia į Sodybą didesnę vasarotojų skaičių, nėra pelningi. Todėl kitais metais numatyta ir už juos imti minimalinį mokestį po 30 šilingų per savaitę. Niekas už vasarą nemokantieji pipirai praėjusią vasarą sudarė beveik 9 proc. vasarotojų. Pažymėtina, kad mažiausia vasarotojų grupė sudarė vaikai nuo 10 iki 16 metų. Šio amžiaus jaunuoliai arba stovyklavos su skautais, kurie į Sodybos vasarotojus neįskaityti, arba rinkosi kitas, gal kiek traukšmingesnes vietas.

Skirstant vasarotojus pagal tautybes, gaunami ne visai džiuginantys rezultatai. Lenkai sudarė 78,6 proc. visų vasarotojų. Lietuviai, S-ba pirke ir iškūrė, apledo ją. Jie tesudarė tik 17 proc. Buvo savačių, kad, pvz., iš 48 vasarotojų tik 3 tebuvo lietuviai. Iš kitų tautybių anglų buvo 1,7 proc., ukrainiečių 1 proc., latvių 0,7 proc. ir kitų 1 proc.

Nesinori šioje vietoje spėlioti, kodėl Sodyboje tiek mažai lietuvių vasaruoja. Beveik kiekvienas nurodo skirtingas priežastis, būtent, bendras lietuvių nemoras atostogauti, per didelis atstumas, per mažai pramogų jaunimui, labai didelis kitataučių skaičius ir t.t. Visos tos priežastys turi po dalelę tiesos. Bet iš kitos pusės vis dėlto žymi lie tuvių dalis per mažai savo Sodybą domisi ir per mažai apie ją žino. Jie pasitenkina tik viena metinė keletas valandų ekskursija, o yra ir tokių, kurie, nors ir yra pirke akcijų, Sodyboje iki šiol dar visai nėra buvę. Štai kaip mūsų Sodybą įvertino viena kitatautė, kuri su savo šeima (vyras lietuvis) kasmet atvyksta į Sodybą vasaroti. Ji savo laiške, be kitko, taip rašo: „Aš Lietuvoje niekada nebuvo ir gal niekada negalėsiu ten nuvažiuoti. Lietuvių Sodyba man yra tarsi maža Lietuva. Joje aš jaučiuosi esanti savo vyro tėviškėje, nes girdžiu jo gimtąją kalbą ir pamatau tą gyvenimo būdą, prie kurio jis iš mažens buvo pripratus“. Keista, kitatautei Sodyba yra maža Lietuva, o kai kuriems mūsų tik nežinomas Headley Park...

Trejos darbas — trejopai rūpesčiai

Visi gerai prisimename, kad perkant Lietuvių Sodybą iš pradžių buvo galvojama joje įkurti tik prieglaudą lietuviams seneliams ir invalidams. Gyvenimas parodė, kad iki šiol dar neturime pakankamai šios rūšies kandidatų, jog jie pajęgtų užpildyti ir išlaikyti didžiulį namų ir visą Sodybą. Todėl dar pirmaisiais metais buvo imtasi kitokių priemonių Sodyboje įsitvirtinti. Šiuo metu Lietuvių Sodybą tarnauja visuomenei iš tikrųjų net trejopu būdu.

J. GIRDŽIUS-KLAUSUTIS

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

IS Santarvės žurnalo leidžiamos knygos

VARŠUVOS SPALIS

Nuo agento iki politiko

Gomulkos darbas nebuvo reikšmingas: jis tapo elliniu NKVD agentu ir išėjo pogrindžio kovos apmokymą. Ką jis veikė iki vokiečių-rusų karo pradžios, nežino jis vienas ir NKVD. Tikriausia, tai su politika neturėjo nieko bendro.

Netikėtai jis įsigijo didelio populiarumo pogrindininkų akyse. Bet ir čia ne politikos dėka. Jis buvo pasiūstas Varšuvon ir ten prisidėjo prie Spychalskio vadovaujamos diversantų grupės. Gomulka netrukus suorganizavo atentatą ir išsprogino Wehrmachto karininkų ramovę. Tai buvo kerštas už 50-ties lenkų įkaitų sušaudymą.

Gal tai ir atrodo keista, bet ši vienintelė diversija atvėrė Gomulkai kelią į politiką. Mat, po begalinių valymų ir 1937 metais įvykdyto lenkų kompartijos vadovybės išskerdimo Maskvoje, nebeliko lenkų komunistinių vadų. Ypač nebuvo tokių stipriai ir ištikimai Maskvai bei NKVD tarnaujančių, kaip kad Gomulka. Lenkų pogrindis vokiečių okupacijos metais jau buvo pirmoje eilėje tautinis pogrindis. Komunistai beveik nesireiškė. Tik Gomulkos — „draugo Wieslaw“ — diversinis aktas juos kiek išgarsino.

1942 metais Maskva pasiuntė Lenkijon draugą Novotką, tikslu įsteigti „Lenkų Darbininkų Partiją“ (PPR). Tautinis komunistas-socialistas Spychalski tuoį su savo pogrindžiu įsijungė į PPR. Naujojoje partijoje Gomulkai teko vadovaujanti vieta. Jis be jokių kompromisų vykdė Maskvos įsakymus, nors ir parti-

Pirmausia, kaip minėta, tai yra senelių ir invalidų prieglauda. Dabartiniu metu jo je gyvena du seneliai, vienas invalidas ir dar vienas pašalinis asmuo. Tuo tarpu jie visi maišosi ir valgo kartu su Sodybą aptarnaujančiu personalu. Tačiau, jeigu senelių ir invalidų skaičius padidės, jų aptarnavimas pareikalaus papildomo žmonių skaičiaus, nes, bent vasaros metu, visos laisvos rankos ir taip jau per daug yra užimtos su vasarotojais. Ar Sodybą toliau plėtosis kaip vasarvietę, ar kaip senelių prieglaudą — parodys ateitis. Šiaip ar taip ne vienas iš mūsų neina jaunyn, todėl reikalinga senatvę pasinaudoti ramia pastoge kasmet gali daryti aktualiesnis.

Antroji sritis, šiuo metu sudaranti pagrindinį pajamų ir tarnautojų pragyvenimo šaltinį, yra Sodyba, kaip vasarvietė. Sezono metu, kuris, palyginti, yra gana ilgas, visa gyvenimą reikia perorganizuoti ir prisitaikyti prie naujų sąlygų. Tą patį padaryti nėra labai lengva. Personalo, kuris aptarnauja nuolatinius gyventojus, toli gražu neaptekama. Tenka ieškoti naujų žmonių ir šauktis pagalbos iš šalies. Ypač dideli sunkumai iškyla dėl virtuvės, nes gauti sezoninį patyrusių virėjų ir virtuvės darbininkų yra beveik neįmanoma. Todėl virtu vės ir apskritai aptarnaujančio personalo problema Sodyboje, iki šiol buvusi gana sunki, jos veiklai besiplečiant ateity dar labiau pasunkės. Nuo šios problemos tinkamo išsprendimo žymia dalimi priklausys ir pačios Sodybos ateitis.

Trečias atvejis — Sodybą tarnauja ir kaip savo rūšies viešbutis. Jos baro ir valgyklos durys atviros kiekvienam į Sodybą atvykusiam. Tokių pripulaukusių lankytojų skaičius nuolat didėja. Daugiausia, žinoma, jų būna vasara. Vasaros metu savaitgaliais Sodybos gyventojų skaičius kartais net padvigubėja ir išduodamųjų pietų skaičius prašoka šimtinge. Tai yra labai naudingas dalykas pačiai Sodybai, bet tikra „koronė“ virtuvės personalui. Virtuvėje atlikto darbo beveik niekada negalima matyti, nes kas pagaminta — suvalgoma, kas išvalyta — vėl užteršiama. Dažnai šis darbas lieka neįvertintas. Todėl ir nenustatbu, kad virtuvės personalas sudaro Sodybos administracijai gana rimtų rūpesčių.

Pagaliau Lietuvių Sodybą jau yra labai gerai žinoma ir kaip didžiųjų metinių sąskrydžių vieta. Tokių lietuviškų sąskrydžių tradicine data yra pasidariusi Sekminės. Pvz., praėjusią vasarą į DBLS dešimtmečio minėjimą buvo suplaukę daugiau kaip 500 žmonių, kuriems turėjo būti duota atsigirti, parūpinus užkandis, ir iš dalies nakvynė. Ir tai tuo laiku, kai pilni namai jau buvo vasarotojų.

Kaip matome, Sodyba, turėdama gana išsiskojusias darbo sritis, nėra jau tokia menkutė imonė, kaip daugeliui iš karto gali pasirodyti. Juo labiau, kad toji imonė turi reikalo su nuolat besikeičiančiais žmonių, kurie kartu su savim atsiveža kartais ir gana komplikotas užgaidas bei ka prizus. Dėl Sodybos darbo išsiskojimo ir jos administravimas pasidarė sunkesnis. Ypačiai tai liečia aptarnaujantį personalą. Be to, reikia neužmiršti, kad Sodybą yra pati savyje uždara imonė, stovinti atstu nuo visokių tiekimo centrų. Ji pati iki šiol sau tiekiasi elektrą ir vandenį, pati prižiūri savo ūkį, pati apsirūpina šimtais įvairiausių smulkmenų, kurios kasdieniniame gyvenime neišvengiamos ir reikalingos. Tikslus planavimas yra būtinas: prireikus degtukų dėžutės, neperbėgus skersai kelio ir nenusipirkus, kaip tai padarytum mieste. Visa tai sudaro tam tikrų rūpesčių ir sugaišina nemažai laiko, nors iš šalies žiūrįnt gali atrodyti, kad Sodybos personalas per žiemą kaip lokiai miega ar tinginauja.

joje Spychalskio žmonės atstovavo stiprų tautinį elementą.

Tačiau netrukus iškilo senosios bėdos. Netik Gomulka, bet ir Maskvoje mokslus ėję partiečiai greit įsitikino, kad be tautinių ūkių ir nepriklausomybinio pagrindo prie lenkų darbininkų neprieisi. Vėl griebiamasi „taktikos“ ir viename iš pirmųjų PPR atsisaukimų skaitome:

„PPR ginkluota veikla remiasi lenkų tautos didžiomis laisvės kovų tradicijomis. Ji kyla iš tūkstantmetės kovos su vokišku veržimusi į Rytus ir partizaninių kovų prieš švedus tradicijos, iš 1831-jų ir 1863-jų metų karžygiškų sukilimų dvasios“.

Ar tai jau tautinis komunizmas? Ne. Dar ne. Tai tik taktika, kurią sugalvojo Gomulka. Jis buvo pagrindinis ryšininkas, derinant veiklą su socialistais ir bendravimą su lenkų egziline vyriausybe Londone. Bet viso to nepaisant, būtų juokinga galvoti, kad klusnusi Maskvos tarnas Gomulka kada nors būtų sapnavęs atgaivinti tautinio komunizmo dvasią, kuri tiek stipriai buvo pasireikšusi dvidešimtyjų metų laikotarpiu. 1943 metais, jau partijos sekretorius, Gomulka aiškiai buvo pareiškęs:

„Mes esame jauna partija, mes numetėme iš šalį viską, kas praeityje kenkė darbininkų ir darbo žmonių interesams. Jaunoji partija pasimokė iš senojo darbininkų judėjimo klaidų“.

Taip Gomulka sakė? Maskvai leidus. Kažin, ar jis ryšium su tuo galvojo apie Stalino klaidas. Greičiausia, jis turėjo galvoje senųjų „trockininkų“, 1937 metais pasmerktų, klaidas. Ne, Gomulka buvo grynio plauko stalinistas ir, kaip Stalino sėbras, jis kovojo dėl valdžios bei laipsniškai komunistinio Lenkija. Iš tikrųjų niekas nebuvo nepajėgė jo išvilioti iš Stalino voratinklio: nei lenkų karininkijos išskerdimas Katyno miškelyje, nei Raudonosios armijos sustabdymas ties Varšuva, kad vokiečiai turėtų pakankamai laiko išskerti galimai daugiausiai lenkų rezistentų. Gomulka dėl viso to neprotestavo. Jis dar prisidėjo ir prie Mikolajczyko apgavino. Žodžiu, elgėsi lygiai taip, kaip savo laikui Kostov, Rajk, Slanski ir kompanija. Nesipriešino, bet dargi prisidėjo

Zmonės ir ūkis

Šiuo metu Sodyboje yra pasilikę dar penkių asmenų personalas. Vienas iš jų pastoviai dirba virtuvėje, o likusieji prie Sodybos tvarkymo ir paruošimo sekanciam sezonui. Užsimota gana daug. Iki šiol jau aptvarkyti daržai ir suvalytas daržovių derlius. (Sodyba šiais metais yra apsirūpinusi pati savo bulvėmis ir daržovėmis). Praplėstas vištynas (120 vištų), apdažyti pagalbinių pastatų ir nudažyti langai bei durys vienoje gvy. namo pusėje. Sudarant šios žiemos darbų planą, buvo žiūrima, kad nei vienas kambarys, nei vienas kam pas neliktų užmirštas. Pradedant prieškambariu ir laiptais, baigiant svečių kambariais — visur numatyta padožyti, atnaujinti ar išdekoruoti, kas būtina reikalinga. Numatyta, kad viename namo sparne ateityje visi svečių kambariai turėtų šaltą ir šiltą vandenį. Kur jo nebuvo, įvedama ir sutvarkoma savomis jėgomis. Labiau komplikuoti darbai tenka senam Sodybos gyventojui I. Gylui. Jis taip pat prižiūri ir vandens bei elektros tiekimą. Dažmo ir dekoravimo darbus sėkmingai varo A. Žukauskas ir K. Jurka, šių eilučių autorius patalkinami. Virtuvėje ir namuose šeiminkauja ir devynių asmenų uolatinę šeimyną maitina E. Lūzė. Žodžiu, visas personalas yra pilnai į darbą įsijungęs, ir Sodybos paruošimas naujam sezonui vyksta pilnu tempu.

Zvelgiant į ateitį

Šiais metais daugiausia susikonsentruota į namų vidaus pagerinimą. Jaučiama, kad atėjo laikas pagal išgales padaryti Sodybą jaukesnę ir patrauklesnę, kad atvykę svečiai nelaikytų mūsų nepajėgiančiais isikurti naujakuriai. Žinoma, didelis stabdys yra lėšos, kurių iki šiol vis dar trūksta. Pvz., dar prieš Kalėdas numatyta įsigyti naują virimo plytą, kuri kaštuos netoli 300 svarų. Būtina reikalingas didelis šalduvas, labai praverstų daržams dirbti ro tovarorius, kambariuose trūksta, mažiausia, penkių tuzinų kėdžių, neturima pakan kamai antklojų ir pagalvių. Todėl bet kokia šios rūšies auka ar pagalba iš šalies būtų labai branginama ir pagaiduotina.

Jeigu Sodybą pasinėš vasarvietės plėtimu kryptimi, ateity bus reikalingi papildomi lengvi pastatai — barakai, kuriuose per vasarą galės gyventi žmonės. Taip pat turės būti padaryti kai kurie vidaus pakeitimai, nes, vasarotojų skaičiui padidėjus, dabartinė valgykla nebegalės visų sutalpinti. (Šia proga pažymėtina, kad mūsų Sodyba susilaukė konkurencijos: visai netoli lenkai taip pat įsigijo panašią vietovę).

Ateity turės būti daugiau dėmesio atkreipta ir į išorinį Sodybos aptvarkymą ir pagražinimą. Galvojama pamažu pradėti veisti naują sodą, užsodinti vaiskrūmių, pradėti auginti daugiau gėlių, padidinti daržų plotą ir įsigyti reikalingų įrankių.

Šiuo metu jau paruoštas naujas ateinančių metų vasaravimo planas ir nustatytos kainos. Ta proga įvestas kainų skirtumas nei tik pagal vasaravimo laiką, bet taip pat nevienodai bus imama už geresnius ir blogesnius kambarius (pvz., su vandeniu ar be jo). Numatyta ruošti bendros Kūčios ir Kalėdos, ir turima vilties, kad šiais metais jos bus lietuviškos.

J. Lūza

— Rusų poeto Boris Pasternako romanas „Daktaras Zivago“, cenzūros sulaikytas Sov. Rusijoje, išleido Milano Feltrinelli leidykla Italijoje.

DIDŽIOJI PROZOS ANTOLOGIJA

Išgyvename svetur dabar tokį laikotarpį, kada iš vienos pusės pagrįstai skundžiamės, jog toli gražu ne visi jau esame šilti lietuviškiems reikalams, jog pažadai būti ambasadoriais ar lietuviybės fronto kariais pastebimai blėsta, o iš kitos pusės sa vo kultūros ir lietuviybės baruose dar iki pat šios dienos susilaukiame gražiausių indėlių, kurie vertintini kaip mūsų šviesūs laimėjimai, kaip mūsų ryžto ir pastangų įrodymai.

Kiek jau mes tremties metais susilaukėme reikšmingų knygų! O, va, šiomis dienomis šalia visų jų gražiai padedame dar viena — Bernardo Brazdžionio suredaguotąją **Lietuvių beletristikos antologiją**. Šiuo tarpu dar tik pirmąją jos dalį (išleido 1957 m. Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje; knyga įrišta; aplankas dail. R. Viesulo; 607 puslapiai; kainą 7 doleriai). Antroji dalis išeis vėliau.

Ką skaitytojas ras šioje knygoje?

Pirmausia tai paties redaktoriaus B. Brazdžionio platesnė pratarinė, kurioje bendrais ir taikliais bruožais aptariamas mūsų lietuviškosios prozos-beletristikos kelias nuo Jono Šulco išverstų ir lygiai prieš 250 metų išleistų (1706 m.) Ezopo pasakėčių maždaug iki šių dienų. Plačiai išsišakojusi pačių naujausiųjų laikų mūsų beletristika užims dar visą didžiulį ant rąjį antologijos tomą, tad tikėkimės, kad jai aptarti redaktorius ten skirs ir kitą pratarinę.

Sis tomas pradėdamas Simanu Daukantu ir baigiamas Marija Aukštaite. Tiek pasakyti reikėtų, žinoma, kaip ir nieko nepasakyti. Daug tiksliau bus, jei suminėsim bent, kad šiame tome sudėti 49 autoriai! Tai jau bus šis tas.

Antologijoje apie kiekvieną paimtąjį autorių duodama pirmiausia biografinių ir literatūrinių žinių, taip sakant, skaitytojas enciklopediškai santūrumu suvedamas į pa žintis su rašytoju, kurio darbų čia po vieną, čia po du ar tris dalykus, išsitiesia ar didesnių ištraukų, jam pateikiama šalia tu biografinių-literatūrinių aptarimų.

Kai žiūrime į antologiją, skaitinėjame ir vartinėjame ją, ateina nuostabių minčių, kurios juo toliau, juo aiškiau parodo, koks reikšmingas pačios tos knygos pasirodymas skaitytojui kaip tik šiuo metu.

Pirmausia mes, žinoma, tremtyje negali me čia išleisti savo tautos literatūrinio palikimo, kuris yra platus ir didelis, nors tik nuo Simano Daukanto pradėdamas savo pro zos metus. Tos pažintys su sava ja literatūra dėl to ir blėsta. Kai žiūrime, tai ir mes, senesnieji, jau atitolome nuo tų turtų: vieni dalykai skaityti, bet primiršti, kiti net ir visiškai buvo išdile iš atminties, o treči reto ir tebuvo skaityti, nes šios antologijos redaktorių sugebėjo per šią knygą pla tesniems skaitytojų sluoksniams iškelti aiškėn tokių mūsų senosiosios literatūros vardu ir darbų, kurie iki šiol tebuvo ži nomi daugiau tik iš literatūros istorijon surašytų vardu.

Be to, redaktoriaus kruopštumas leidžia mums iš antologijos puslapių ne vienu atveju susipažinti su tokiais net ir plačiai žinomų rašytojų darbais, kurie rečiau buvo

paplitę, užtikdami tik senesnėje periodikoje ar jau seniai išleistų ir šlaidien, aišku, nebeprasiekiamų rinkinių tomuose.

Kol dar kalbame apie Simaną Daukantą (jo Būdas buvo pakartotiniai išleistas ir tremties metais) ar apie Valančių, Vinčą Kudirką, iš dalies apie Vaižgantą ar Joną Biliūną, Vienuolį ar Krėvę, Savickį ar Putiną, tai matome, kad mūsų ryšys net ir tremties metais nebuvo visiškai nutrūkęs. Kai kas tu, autorių buvo perspaudinta ats kirais leidiniais, tegu nebūtina tie patys dalykai, kuriuos užtikiname dabar šioje antologijoje. Kitų, net ir pačių didžiųjų, beveik nieko nepajėgėme paimti į rankas nuo tos dienos, kai tik atsiveikinom su sa vo kraštu (Žemaitė, Lazdynų Pelėda, iš da lies Vienuolis, Dobilas ir kt.). O skaityto jui, žinoma, bus labai miela atgaivinti pažintis ir su tais minėtaisiais, ir su tais, ku rių raštų dabar nebeužtikdavome, ir su tais, kuriuos jau seniai buvom užmiršę ar net plačiau nežinojome.

Šalia Valančiaus ir Daukanto, Žemaitės ir Vinco Pietario, Kudirkos ir Lazdynų Pelėdų, Vaižganto ir Satrijos Raganos, Jono Biliūno ir Antano Vienuolio, Ireno Krėvės ir Igno Šeinaus, Jurgio Savickio, Juozo Švaisto, Mykolaičio-Putino, dažniau minėtų ir skaitytų tremties metais, redaktorių Brazdžionis mums knygoje prikėlė ir iš naujo pristatė visą eilę rečiau girdėtų, ar jau gerai primirštų vardu. Net ir tuos artimesnius pažįstamus, bent kai kuriuos, jis mums leidžia pristatyti su retai kieno teskaitytais dalykais, nors ir būdingais (pvz., Pietaris, Ignas Šeinius). Retesni pažįstami bus Žmona, Bitė, Mašiotas, Aišbė, Gintautas, Meškuitis, Dobilas (jo „Blūda“ ruošia masi perspausdinti), Herbačiauskas, Penkaitis, Jasiukaitis, Puida, Vaidilutė ir dar eilė. Kai kas, pasakytume, nuo šios Brazdžionio antologijos pirmą kartą ateina kaip prozaikai ir platesnio skaitytojo knygy na. Tokie bus Tatarė, Gužutis, Dovydatis ir kt. Turime tarp tų retųjų ir tokių vardu, kuriuos ligi šiol visad siedavome tik su poezija, su eilėmis (Margalis, Ksaveras Vagnėlis). Pasirodo, kad jų būta ir prozaikų!

Knyga didžiai vertinga lietuviško rašto mylėtojams. Ji praturtins mūsų akiratį.

K. Abr.

LURDAS

Jei yra pasaulyje miestas, kuris užsitar nauja „Maldos miesto“ pavadinimą, tai juo, be abejonės, yra Lurdas — pietų Prancūzijos miestas prie Pirėnų kalnų, nuo Ispanijos pasienio tik už 25 km, kuris sutraukia nesuskaičiuojamas minias žmonių iš viso pasaulio, iš visų giminių ir tautų. Ide ališkas Marijos tyrumas, kuri čia prieš 100 metų apsirėškė kaip Nekaltai Pradėtoji, kiekvie prie atgailos ir maldos. Kasmet Lurdo Grotos šventovėse atlaikoma daugiau kaip 50.000 Sv. Mišių. Koks malonų šaltinis iš tų tūkstantųjų Mišių! Nusidėjė lių susitaikymas su Dievu, gal būt, yra pats nuostabiausias ir didingiausias Lurdo stebuklas, nors jis beveik nepastebimas, slapas, intymus, tik išpažinčių klausytojai yra nebylūs liudininkai Dievo malonės spinduliavimo siose, kurio i statistikas negalima suvesti, nė skaičiais išreikšti!

Gal būt, niekur pasaulyje su tokiu uolumu nesimeldžiama, kaip Lurde, tokio uolumu ir išstvermingumu, kurio šaukiasi Bažnyčia i savo vaikų. Privati ir bendra maldą, liturginės apeigos, šventų sakramentų teikimas, Švenč. Sakramento procesijos, kada kiekvienas ligonis palaiminamas, vakarinės žvakų procesijos, įvairio mis kalbomis giedant Lurdo Marijos giesmės, visa tai jungiasi i bendrą Dievo galios tingumo sutartinę, kuris Marijos užtarimu grįžta, lyg rasa iš dangaus, nuskaidrindama sielas, neretai ligonius išgydydama iš nepagydomų kūno ligų. „Sveika Marija, malonės pilnoji...“ melskis už mus vargšus nusidėjėlius“, tylus šnabždėjimas prie Gro tos nenutyla nė nakties metu iš suvažiavusių piligrimų širdžių. Yra danguje Motina, kuri čia taip išklauso vaikų maldas, sustiprina dvasią kantriai perneš gyvenimo vargus, paskatina ir atgaivina gyventi didžiasiais, Kristaus atneštaisiais, idealais.

Ir vis tik Lurde stebuklingų pagilimų įvyksta ir mūsų dienomis. Medicinos Biuro pirmininkas Dr. Francois Leurrent „Marie“ žurnale rašo, kad šiam biurui priklaus 4.400 medicinos daktarų iš įvairių kraštų, nežiūrint tikėjimo ir įsitikinimo skirtumo. Iš jų kasmet Lurdą aplanko apie 1.500, padėdami ligoniams ir nagrinėdami stebuk lingus pagilimus. Mūsų biuro paskirtis, kurio rašo, iškelti i viešumą šios pagilimus, kurie gali pakeisti įsitikinimus, įpareigoti žmones apsigalvoti, nes yra dalykų, kurie prašoka žmogaus galias; suteikti Dievui garbę, parodyant Marijos geradarybes.

Kas turėsime silygas, neatsilikime senkančiais metais nuo dalyvavimo Pasaulliniame Marijos Kongrese Lurde, melsdamiesi Nekaltai Pradėtosios mūsų Tėvynei brangiajai Lietuvai Laisvės, kad visų jos pavergtųjų vaikų kančios atneštų atgimimą ir prisikėlimą! Sveika Marija!

P. Dauknys, MIC

Pamaldos

GLOUCESTER — šį šeštadienį — lapkričio 30 d. 12 val., St. Peter bažn., London Road.

STROUD — šį sekmadienį — gruodžio 1 d. 12 val., The Immaculate Conception bažn., Beeches Green.

PRESTON — gruodžio 8 dieną, 12.15 val. St. Ignatius bažn. (Meadow Str.). Bus kun. J. Kuzmickis.

(Bus daugiau)

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

LITERATŪROS VAKARAS LONDONE

Gruodžio 7 d., šeštadienį, Lietuvių Namuose Londone organizuojamas literatūros vakaras.

Programoje dalyvauja F. Neveravičius, S. Laucius, Br. Daunoras ir K. Barėnas. Ateikite pasiklausyti, nes programa žada būti neilga. O vis dėlto bus šviežiena.

Po programos šokiai ir žaidimai su išrašymais.

Visų iškilmių pradžia 7 val. Pabaiga kaip ir visada tokiais atvejais.

KARIUOMENĖS MINĖJIMAS

Kariuomenės šventės minėjimą Londone lapkričio 30 d. ruošia Londono Lietuvių Vyrų Choras parapijos salėje. Pradžią 7 val vakaro.

Programoje: F. Neveravičiaus literatūrinė paskaita, ir dainuos solistas J. Černius ir Vyrų Choras.

Po minėjimo šokiai — gros džazas.

BILIETŲ ISPARDUOTA

Nidos spaustuvės fondai sudaryti loterijos apmokėtų bilietų jau turime apie 600.

Būkite malonūs neuždelsti, nes visada geriau anksčiau, negu vėliau.

Padėka

Labai nuoširdžiai dėkoju Londono Lietuvių Moterų „Dainavos“ Sambūrio pirmininkei p. J. Kalibatienei ir to Sambūrio narei p. V. Užuraitienei už aplankymus maneš ligoninėje ir už visus jų rūpesčius bei globą ir atsiųstas dovanas man tenai dėl nelaimingo įvykio patekusiam.

Iš tikrųjų ir ligoninėje daug geriau būti, kai žmogus jaučiasi nesusąvųjų tautiečių apsaugos. Ne veltui ligoninių lankymas ir katekizmoje ir septynių mielaširdžių darbų skaičių įtrauktas.

Jūs, mielios ponios, tikrai šią žmonišką dorybę supratot ir pirmos man ją reikale parodėt. Labai linkintai, kad senesiai į teigtas Jūsų Sambūris „Dainava“ susilauktų gausių narių, o per jas kiekvienas nelaimėn patekęs lietuvis reikalingą paramą apturtėtų. Lietuviška visuomenė Jūsų pastangas tikrai parems.

Gero pasisekimo „Dainavai“!

K. Jonelynas

APMOKAMAS SKELBIMAS SIUNTINĖLIŲ REIKALU

Firma TAZAB praneša, kad šiuo metu siuntinius Lietuvoje užsakant nebeįsistatytų, kad jie prieš Kalėdas adresatus pasiektų. Išimtis tik tiems siuntiniams, kurie siunčiami oro paštu. Ta pačia proga tenka pastebėti, kad maisto produktus leidžiama siųsti tik atskira siunta, bet negalima maisto produktų siųsti nei su vaisiais, nei su kitos rūšies prekėmis. Vaisius galima siųsti drauge su medžiagomis, avalyne ir kit. rūšies prekėmis.

TAZAB Lietuvių skyriuje užsakyti siuntiniai iki lapkričio 26 d. visi pasiųsti nurodytais adresais.

Šiuo metu yra atspausdinti platus naujo mis kainomis vaistų kainoraščiai. Visus, kam reikalinga saviesiems pagelbėti, prašoma rašyti TAZAB, Lietuvių skyrius, 1, Ladbroke Gardens, London W.11. Įstaigos centras — 22, Roland Gardens, London, S.W.11.

COVENTRY

Kariuomenės minėjimas

1957 m. lapkričio 30 d. Coventryje, „Pilot“ salėje, įvyks Kariuomenės šventės minėjimas.

Programoje paskaita ir trumpa meninė dalis.

Po to seks pasilinksminimas.

Gros lietuvių džazas. Pradžią lygiai 18 val. Kviečiame visus savus ir kaimynus dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

STOKE-ON-TRENT

1958 m. sausio 4 d., 6 val. po vak., Embassy Hall, Burslem, skyriaus nariai rengia visiems apylinkėje gyvenantiems lietuvių vaikams EGLUTĘ.

Programą atliks vaikai ir Kalėdų Senelis, po programos ir dovanų įteikimo šokiai iki 11 val. Iš Londono atvyksta Sąjungos pirmininkas M. Bajorinas ir kun. A. Kazlauskas.

Kviečiame visus kaimynus iš arčiau ir iš toliau!

Skyriaus Valdyba

NOTTINGHAMAS

Registruokite vaikus Kalėdų Eglutei

Šiais metais Kalėdų Eglutė rengia Moterų Draugiją. Tuo tikslu ji prašo visus Nottinghamo tėvus registruoti savo vaikučius iki 15 metų amžiaus, jei norės dalyvauti ir gauti dovanas iš Kalėdų Senelio.

Registruoti prašoma pas Valdybos narys B. Kiburiene, E. Vainoriene ir S. Matulevičienę iki š.m. gruodžio 15 d., pažymint vaiko amžių ir tai, ar mergaitė, ar berniukas. Kalėdų Eglutė bus ruošinama gruodžio 28 d., šeštadienį, mažojoji Lilac salėje.

Mot. Dr. Valdyba

HALIFAXAS

Išvažiujama Zabatai

Jau ir taip mažas mūsų kolonija vis dar mažėja: lapkričio 29 d. palieka šią salą buvęs Halifaxo skyriaus narys p. Zabatai ir jį trys dukros. Jie išvažiuoja į JAV. P. Zabatai buvo susipratę lietuviui. Tą savo susipratimą jie įrodė priklausdami skyrui, paremdami lietuvišką veiklą moraliskai ir materialiskai, pirkdami lietuvišką spaudą. Jų trys dukros gražiai kalba lietuviškai, uoliai lankė lietuvišką mokyklą Bradford. P. Zabaitams užjūryje linkime daug pasisekimo, o jaunimui — išlikti susipratusiems lietuvaiteims.

PRESTON

Prestono aukos ligoniams ir seneliams

Kalėdų proga Vokietijoje esantiems lietuviams ligoniams ir seneliams paremti DBLS Prestono skyriuje aukojo po 1 sv.: V. Palulionis, V. Barauskaitė ir M. Valikonis; po 10 šil.: A. Kontrimas, J. Vaškevičius, J. Kontrimas, J. Vaškevičius, J. Vaškevičius, po 5 šil.: V. Dajoras, A. Navackas, J. Olechnavičius ir M. Ramonas; po 2,6 šil.: Barauskaitė, J. Kontrimas, K. Supriakaitė.

LEIGH

Susirinkimas

DBLS Leigh skyrius gruodžio 7 d., šeštadienį, 5.30 val. p.p., EAGLE and CHILD Hotelio patalpose šaukia susirinkimą.

Malonius narius ir svečius rinktis punktuotai. Svarbiausias dienotvarkės punktas bus aptarti skyriaus dešimtmečio paminėjimą, kuris turėtų įvykti 1958 m. vasario antroje pusėje.

Skyriaus Valdyba

WOLVERHAMPTONAS

Kariuomenės minėjimas

Vietiniai lietuviai su svečiais iš Northamptono ir Stoke-on-Trento, susirinkę George Hotelio salėje, paminėjo kariuomenės šventę.

Oficiali dalis buvo pravesta skyriaus pirmininko D. Narbuto, kuris gyvais žodžiais priminė Lietuvos kariuomenės reikšmę ir vaidmenį, pasveikino savanorių — kūrėjų Kiaunę, po to pakvietė Stoke-on-Trento pirmininką kpt. V. Andruskevičių paskaitai. Prelegentas nuvedė klausytojus į 1917-20 metus, kada savanoriai aukoję savo gyvybes, neklusdami kodėl ir neieškodami naudos. Jis siūlė pasisavinti daugiau tokių dvasios ir tremtyje gyvenantiems lietuviams.

Tylos minute pagerbti žuvusieji už laisvę.

Vakaras praėjo draugiškoje ir tautinėje dvasioje. Buvo girdėti lietuviškų kariškų dainų aidai.

Baigta lietuvių ir anglų himnais.

SPORTAS

Viltiečiai laimėjo

Goodyeario „V“ (Viltis), nelaimingai pralaimėjusi prieš malajiečius, nustebo visus krepšinio mėgėjus, kad dabar, nors ir nepilnos sudėties, supliekė Whitmore krepšinio klubą. Tas klubas pereitais metais laimėjo pirmąją vietą visos Anglijos varžybose.

Viltiečiai pasirodė gerai jau pirmąją minutę: jie vedė ir diktavo. Gynime šį kartą labai gerai žaidė visi Vilties žaidėjai. Karts nuo karto netikėtai prasižėdavo pro priešo gynimą, o retkarčiais sugebėdavo ilgai išlaikyti sviedinį. Šitoks stilius baltai pykino priešininkus. Pirmas kėlinys — 27:20 Vilties naudai.

Nors Viltis žaidžia ir Goodyeario vardu, bet priešai po rungtynių juos pagerbė kaip viltiečius. Už Viltį žaidė: Jasionis (kapt.) — 1; Karnilavičius — 8; Manga — 6; Arnett — 1; Morgan — 2; Crump — 2; Kelmistraitis — 30. Bendras rezultatas — 50:39.

V.K.

VOKIETIJA

PADEKITE SUTEIKTI DŽIAUGSMO VAIKAMS!

Vokietijos Lietuvių Bendruomenė, iš kurios patys sveikliausi ir pajėgiausi nariai išvyko susirasti svetingos pastogės užjūrio kraštuose, šiandien yra gausi seneliais, ligonimis, vaikais ir dėl sveikatos stokos mažai darbingais ar iš viso nedarbingais tautiečiais. Tačiau mūsų vaikai Vokietijoje visų tu gyveniminių sunkumų negali pilnai suprasti. Jų vaikiškos samonės, sujauktos tradicinių nuotaikų artėjančių Kalėdų proga, laukia iš Kalėdų Senelio viso to, kas ir mus, suaugusius, mūsų vaikystėje taip žavėjo ir ko mes su nemažiau plakančiais širdimi laukdavome. Skirtumas tik tas, kad gal tada laisvojoje Lietuvoje ar karo bei tremties nepalietuose kraštuose mūsų tėvai ir artimieji turėjo tas materialines sąlygas, kurios leido mums kalėdinius sapnus pergyventi kaip gyvenimiškąją realybę.

Šiandien Vokietijoje didelis skaičius tėvų negalės savo vaikams suteikti to džiaugsmo. Vargingas lietuviškosios bendruomenės Vokietijoje sąstatai neįstengs savo įėjoms apsaugoti daugelį vaikų Kalėdų metu nuo kasdienio niūrumo. Kaip tik todėl Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba labai maloniai prašo kitų kraštų lietuvių paramos ir aukų, kad jas galima būtų paskirstyti neturtingesniems lietuvių apylinkėms, kurios suruošė kalėdines eglutes savo vaikams ir galėtų parodyti jiems gyvą Kalėdų Senį su dovanų maišu — gyvą, matomą, pajuntamą, o ne tik suaugusių pasakojimuose apie buvusius kadaise gražius laikus girdėtą.

Su iš anksto jungiama didžia padėka mes prašome vaikų kalėdiniams eglutėms suruošti skirtas aukas siųsti adresu:

LITAUISCHES ZENTRAALKOMITEE, WEINHEIM/Bergstr., Deutsche Bank, Konto Nr. 11797, GERMANY.

E. Simonaitis,

PLB Vokietijos Krašto V-bos pirmininkas.

LIETUVIŲ STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS

Spalio mėn. pabaigoje ir lapkričio pradžioje Vokietijoje, Pabaltiečių Studentų Bendrabutyje Bonnoje, įvyko Vokietijos lietuvių studentų suvažiavimas. Suvažiavimu metu perredaguota ir priimtas senosios Studentų Valdybos patiektais lietuvių Studentų Sąjungos Statutas ir išrinkta nauja valdyba. Taip pat buvo įkurta Europos Lietuvių Studentų Bendruomenė. Toks vardas, o ne Europos Lietuvių Studentų Sąjunga, buvo pasirinktas tam tikrais taktiniais sumetimais. Tenka pasidžiaugti, kad šiais metais studentai daugiau rodė darbštumą ir domėjosi Studentų Sąjungos reikalais.

Suvažiavime buvo skaitytos tokios paskaitos:

1. Vladimiras Solovjovas ir jo pažiūra — skaitė prof. Dr. V. Silksarskis. Mielas profesorius, beglaidendamas V. Solovjovo pažiūrą, plačiai ir vaizdžiai apibūdino jauno V. Solovjovo įtaką senam Dostojevskui, Dostojevskio įtaką Solovjovui ir vėl Solovjovo įtaką mūsų žymesniems filosofams, kaip prof. Šalkauskiui ir prof. Macinai.

2. Tautinė bendruomenė ir jos uždaviniai — skaitė inž. Pr. Zundė.

3. Lietuvos Statutas ir jo reikšmė sprendžiant Lietuvos teritorinius klausimus — skaitė ponia Dr. J. Deveikė. Paašikėjo, jog Lietuvos Statutas yra parašytas ne grynai gudų kalba; visi svarbiausi išsprendimai rašyti čekų kalba. Lietuvos Statuto genialumo stebisi šiandien mokslineiškai koks

turėjo būti gabus tas lietuvis, kuris įstengė sukurti tokį statutą! Iš Krėvės Akto sužinoje, kad Lietuva nebuvo prijungta prie Lenkijos, bet prie karališkos karūnos, panašiai kaip dabar yra Anglų šeimoje. Buvo apibūdinta gabaus ir negabaus lietuvių tipai: Algirdas, kurs neėmė Maskvos, nes norėjo gerų santykių su totoriais; Vytautas pralaimėjo prie Vorklos prieš totorius todėl, kad įvyko lenkų išdavimas. Prelegentė taip pat pareiškė, kad remiantis istoriniais dėsniais, tokia dabartinė pasaulinė padėtis baigsis greičiau, negu kad mes tikimės.

Apgailestautina, kad dėl ligos neatvyko paskaitos skaityti Dr. Karvelis, kurio tema buvo „Dabartinė studentų padėtis Lietuvoje“.

Suvažiavimas baigtas Tautos Himnu.

JU. (ELI)

„DARNAI“ KETVERI METAI

Prieš ketveris metus Memmingeno lietuvių bendruomenės pirmininkas kun. A. Bunga parskvietė į Memmingeną muziką Motiejų Budriūną, ir tuojau buvo imtasi organizuoti chora. Iš anksčiau buvusių dainininkų čia beveik nieko nebebuvo likę. Palyginti mažoje bendruomenėje, priskaitančioje ir viso apie pusketvirtą šimto sielv., sunku buvo sutelkti reikalingą skaičių dainininkų. Moterų dar pusėtinai susirado, bet vyrų kandidatų mažai tebuvo surasta, ir iš dalis tu pačių neturėjo nei imanomo balso, nei muzikinės klausos. Bet muzikas Budriūnas nenorėjo nuo karto pasiimtojo uždavinio atsisakyti. Jis eimė nemuzikaliuosius grupėms ir pavieniai lavinti, ir tas darbas neliko be sėkmės: tie, kurie ne vieno tono negalėjo pataikyti ir nė vienos dainelės negebėjo padainuoti, palaipsniui išsisklino ir pasidarė imanomais choro raitais. Tolydžio gerėjo ir viso choro skambesys. Taip gimė ir brendo dabar jau išpopuliarėjęs choras „Darna“.

Greit plėtojo „Darna“ ir savo veiklą. Jau pirmaisiais savo gyvavimo metais, šalia pasirodymų Memmingene, ji pradėjo išvykti į apylinkės vietoves ir į tolimiausius miestus. Tuo būdu choras yra aplankęs eilę miestų Vokietijoje ir du kartus dainavęs bei giedojęs Šveicarijoje. Dažnai gieda vietos bažnyčiose pamaldų metu, o taip pat nuolat girdimos „Darnos“ giesmės bei dainos Lietuvoje iš „Amerikos Balsų“ radijo stoties Europoje lietuviškųjų programų metu.

Šių metų lapkričio mėnesį „Darna“ minė jo savo ketverių metų sukaktį, surengdama chorinį koncertą Memmingene, pabaltiečių kolonijos Kultūros namų salėje. Muziko Budriūno vadovaujamas choras pasirodė vėl patobulėjęs, pakopos aukštesnį meno laiptais: jo skambesys dabar dar gražesnis, ritminis ir dinaminis lankstumas di desnis, nuotaikingumas ir išraiškingumas dar ryškesni. Ypač koncerto antrosios dalies sudėtingesnios dainos buvo įspūdingos, kaip antai: „Užmiro žemė“ — Sasnauskas, „Apynelis“ — Šimkaus, „Karvelėlis“ — Sasnauskas, „Ko žilas ožys biolovė“ — Jakubėnas.

Koncerto programą sudarė dvi dalys. Pirmoje dalyje buvo išpildytos šios dainos: „Dul-dul dūdelė“ — Gaubos, „Kur girios žaliuoja“ — Gudavičiaus, „Viena linelė pasėjau“ — lietuvių liaudies daina, „Tumša naktė“ — latvių liaudies daina „Mėlgingai, „Oi pasakyki“ — Šimkaus, „Stikliukėlis“ — Karoso. Antrąją dalį sudarė: „Sėdžiū po langeliu“ — liet. liaudies daina — Šimkaus, „Užmiro žemė“ — Sasnauskas, „Apynelis“ — liaudies daina — Šimkaus, „Karvelėlis“ — Sasnauskas, „Mūsų gėlė“ — Sweeney-Paulausko, „Ko žilas ožys biolovė“ — Jakubėnas.

Kaip „Darnos“ choras su savo dirigentu M. Budriūnu yra pasidaręs populiariu, buvo matyti ir iš daugybės sveikinimų žodžių ir raštų ir gausiai dovanotų gėlių. Sveikino lietuvių įstaigos ir pavieniai asmenys iš Vokietijos, Šveicarijos, Italijos ir JAV, taip pat keletas latvių organizacijų. Vyskupas Padolskis savo rašyme iš Ro mos sveikinime bus tiksliai keliais sakiniiais ivertinęs „Darnos“ chorą: „Nekartą teko gėrėtis jūsų giesmėmis ir dainomis. Jūsų įnašas religiniam ir kultūriniam mūsų tautiečių gyvenimui Vokietijoje yra tikrai vertingas ir didelis. Jūsų darbo ir pasiaukojimo dėka ir svetimtaučiai turi progos išgirsti gražias lietuviškas melodijas ir pasigėrėti aukšta lietuvių kultūra“.

Pernai nutilus keletą metų gražiai veikusiam lietuviškų darbo kuopų vyrų chorui ir dvigubam vyrų kvartetui, kai jų vadovas, jaunas muzikas Faustas Strolia, nusikėlė į Ameriką, dabar tik tas vienas „Darnos“ choras ir beliko pajėgus lietuvių muzikinės kolektyvus laisvajame Europos kontinente. Linkime jam išstvermės ir sėkmingos tolesnės veiklos ir tarkime vyskupo Padolskio žodžiais: „Telaimina Dievas šio choro organizatorius, jo vadovą ir visus choristus“.

ELI

LUEBECK

Latviai minėjo nepriklausomybės dieną

Lapkričio 17 d. Schleswig-Holstein lietuvių bendruomenė iškilmingai paminėjo savo tautos 39 metų nepriklausomybės paskelbimo metines. Į Liebeck-Artillerie stovyklą buvo suvažiavę latviai iš Eutin, Neustadt, Rendsburg ir Liebeck-Meesen stovyklų. Diplomatas agr. J. Dągis, latvių centrinio komiteto atstovas, savo kalboje nušvietė tautos erškėčiuotą šių dienų kelią. Latvių jaunimas padėkdamas gausių eilėraščių, ir buvo duota rinktinės plokštelių muzikos.

Kun. Šarka, Schleswig-Holstein lietuvių R.K. kapelonas, šiaurės vak. Vokietijos lietuvių vardu pasveikino brolius latvius jų neprik. šventės proga.

PAIESKOJIMAI

(2) VIZBARAS Jonas, kilęs iš Mikiškių k., Skapiškio valsč., Rokiškio apskr., pats ar apie jį žinantieji, prašom rašyti: Linas Balaišis, 837 Dovercourt Rd., Toronto, Ont. Canada.

SNUDAITIS-WILSON Andrius ar jo žmona SAKALAUSKAITE-WILSON Elena, gyvenusieji Coventry, ir VOSYLIS J. nas, kilęs iš Krūmių k., Kazlų Rūdos v., Marijampolės apskr., prašomi svarbių reikalų parašyti „Eur. Lietuvių“ administracijai.

(2) RASLAVIČIUS Vincas, sūnus Vinco, gimęs 1919 m., iš Veiverių, ir JARAS Juozas, sūnus Juozo, iš Veiverių, patys ar apie juos žinantieji prašomi atsiųpti „Eur. Lietuvių“ administracijai. Paieškomie giminių iš Lietuvos.

Skaitytojų laiskai

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktorium!

Laikraščio „Draugas“ š.m. rugsėjo 5 d., 35 Nr. buvo paskelbtas ir „Europos Lietuvių“ perspausdintas be nurodymo šaltinio (Red. pastaba: „Europos Lietuvių“ gavo tą pasikalbėjimą tiesiog iš Balfo) BALF Igalotinio Vokietijai p. Iz. Rugieniaus „interview“, kurį jis, matomai, davė sau pačiam. Jame p. Rugienius plačiai nupaskodamas BALF veiklą Vokietijoje, palyčia ir Stuttgarto lietuvių reikalus, paminėdamas mano žmonos ir mano vardus. Todėl teisingumas reikalauja, kad man būtu leista viešai atsakyti į p. R. padarytą viešą pareiškimą. Audiatūr et altera pars.

Esu lietuvių visuomenei viešai pranešęs, kad BALF delegatūra Vokietijoje jau anksčiau skriaudė Stuttgarto lietuvius, o šmet jų jėpimą visiškai sustabdė. Dabar p. R. vis dėlto mėgina išsiskukinti, teisindamas „kad BALF Stuttgarto lietuvius dar vis šelpia, kaip šelpes. Girdi, p. Prosinskienė š.m. sausio mėn. 15 d. pakvietavo gavimą 10 sv. sūrio, 30 sv. kvietinių miltų ir 20 sv. ryžių, skiriamų Stuttgarto lietuviams, o p. Prosinskis kovo 25 d. pasirašė gavęs 10 DM ir balandžio m. — 20 DM. Pranešdamas visuomenei šias detales, p. Rugienius tačiau sąmoningai nuslėpė sekancius faktus:

1) š.m. sausio m. 13 d. buvo išdalintos nes šių metų BALFo gėrybės, bet 1956 m. paskutinio ketvirčio. (Nuo 1955 m. BALF savo maisto davinį skyrė metų ketvirčiais). 1956 m. rugsėjo mėn. 6 d. raštu p. R. pats pranešė Stuttgarto šalpos komisijai, kad paskutiniam metų ketvirčiui skiriamas maisto davinys ateis vėliau. Po šio pavėluoto maisto siuntinio jokių BALF gėrybių Stuttgarto apylinkėse lietuvių 1957 metais negavo, tad mano pranešimas apie tai buvo visiškai korektiškas.

2) 1957 metais BALF prisiuntė Stuttgarto šalpos komisijai viso 380 DM, bet iš šių pinigų 120 DM taip pat pavėluotai gauta 1956 m. kalėdinė šalpa, 60 DM atsiūsta Vargo Mokyklai, kuri tuo tarpu neveikia ir šitie pinigai atskira sąskaita laikomi ka soje. Likusieji pinigai — 200 DM gauti vėlykinei šalpai ir nesudaro nei 20 proc. 1956 metais skirtos šalpos, tad ir negali būti lai komi apylinkės normalios šalpos tūsa. O Stuttgarto apylinkėje ligonių skaičius net padidėjo, nes p. R. priskyrė dar ir Kornwestheim-Ludwigsburgo šelpiamuosius.

3) Kadangi aš esu 68 metų amžiaus ir nuo 1956 m. spalio 1 d. iki 1957 m. birželio 1 d. buvau bedarbiu, Stuttgarto šalpos komisija paskyrė man Kalėdoms 10 DM ir Vėlykoms 20 DM. Iš šių pinigų aš padengiu pašto išlaidas, susirašinėjant BALF šelpimo ir emigracijos reikalus, persiunčiant aplinkraščius ir t.t., nes Stuttgarto apylinkės lietuvių gyvena ne kokiam nors lagery, bet išmėtyti 60 km spinduliu.

4) Dėl šalpos drabužių p. R. nerado nie ko. Tačiau, kai mes jį oficialiai užklausme ar ir kada mes gausime drabužių siuntą, atsakė raštu: „...reikalingieji drabužiai gali kreiptis į Caritą“. Pasiteiravę pas Caritą, sužinojome, kad Stuttgarto Caritas jo kių drabužių iš BALFo negavo.

Fakta, kad Stuttgarto lietuvių šelpimą maistu ir drabužiais BALF jau tikrai sustabdė p. R. paneigti negalėjo, jis tik mėgino šitą faktą „pagražinti“: girdi, tai padaryta vokiečių įstaigų reikalavimu ir nevienam Stuttgartui, bet ir kitoms apylinkėms. Jis paminėjo keletą Vokietijos vietovių. Užjūrio lietuviams, kurie dabartinio lietuvių gyvenimo ir pasiskirstymo Vokietijoje nežino, galėjo susidaryti įspūdis, kad iš tikrųjų BALF nekalta ir priverstas šelpimą perduoti Caritui. Tikrumoje reikalas stovi kitaip. PLB Vokietijos Kr. Valdybos pranešimu iš 1957.10.3 d. paašikėjo, kad p. Rugieniaus suminėty „lietuvių apylinkių“ daugumas faktiškai, kaip lietuvių apylinkės, neegzistuoja! Schweinfurt susilikvidavo 1954 metais, Blumenthal-Bremen nustojo veikti 1956 m., Salzgitter-Lebenstedt 1955 m. amirė, Koelne — niekad neegzistavo, Dortmundu 1954 m. susilikvidavo, Essene praktiškai neveikia nuo 1954m., Augustdorf susilikvidavo šiais metais. Nė ra abėjonės, kad tas pats nutiko ir su p. Rugieniaus minimu Duesseldorfu (iš viso be didesnės veiklos) ir Schwaebisch Gmuend (2 šeimos), kurį p. R., kad padaryti didesni apylinkių skaičių, parašė atskirai: „Schwaebisch“ ir „Gmuend“. Dar lieka Backnang, kuris yra Stuttgarto seniūnija, ir — nuostabi! — Hildesheim, t.y. kaip tik toji apylinkė, kuri 1954 metais, kaip ir Stuttgart, per rinkimus į PLB Vokietijos Krašto Valdybą „nusikalto“ nebal suodama už tam tikros srovės asmenis ir to pasėkoje šios srovės atstovams nepavyko perimti savo kontrolės Krašto Valdybą ir Vasario 16 d. gimnaziją.

Mes nežinojome, ar vokiečių įstaigos iš tikrųjų pareikalavo atiduoti maisto skirstymą Caritui, ar ne. Jeigu tokie reikalavimai buvo, tai jis nebuvo visuotinis, nes paliečia tik dalį apylinkių, išrinktų nežinia kokiais sumetimais, bet tik ne geografiniais ar surištais su pristatymo nepatogumais. Jei BALF teko šelpiamųjų apylinkių skaičių sumažinti, tai nutraukimas šalpos kaikurioms ampiruosoms apylinkėms gal būtų pateisinamas: jų nariai susidaro iš vokiečių piliečių, t.y. esančių nepalyginamai geresnėje socialinėje padėtyje, negu pabėgė-

liai dypukai, tačiau visai nepateisinamas yra BALF poelgis, kai į vokiečiams atiduodu apylinkių sąrašą įtraukė Stuttgarto lietuvių apylinkę, kurios virš 50 proc. narių vokiečių piliečių neturi ir kuri yra viena veikliausių Vokietijos lietuvių bendruomenėje. Bet greičiausiai tokio vokiečių reikalavimo iš viso nebuvo ir jau neabejotinai — BALF Igalotinis Stuttgarto ir Hil desheim apylinkės įtraukė į sąrašą savo (ar savo patarėjų) iniciatyva ir tik pasakui, kai išliko triukšmas, paskelbė, kad „iš jungta“ dar eilė apylinkių — „mirusiųjų sielų“.

Pats esminis ir svarbiausias faktas lieka: BALF favoritinėms apylinkėms, t.y. Muencheno (kun. Aviza), Memmingeno (kun. Bunga), Hamburgo (kun. Šarka), Dieburgo (kun. Bernatonis) ir t.t. šalpos maistu ir drabužiais ne tik nenutraukė, bet net padidino! Turimomis žiniomis, ten šiemet gaunami tokie maisto kiekiai, kad pupomis ir pieno milteliais šeriami gyvuliai (Hamburgo kiaušės), kitur dideli maisto produktų kiekiai kraunami į sandėlius (Dieburg), arba parduodami. Kad BALF skirstydama šalpas, apylinkes nevienodai traktuoja, aiškiai matyti iš to fakto, kad 1956 metais — BALF duomenimis — iš 800.000 svarų maisto produktų ir drabužių, gautų Vokietijos lietuviams šelpiti, Stuttgartą pasiekė tik 11.749 sv., t.y. tik 31,6 proc. to, kas šiai apylinkėi atitektų, jeigu būtų dalinama lygiomis. O šmet Stuttgarto lietuvių davinys jau pilnai panaudotas favoritinių apylinkių „ištikimybė“ rėmimui.

Netiesa, kad Stuttgartui šalpa nutraukta

BROWNEJONES LTD.

1, Norfolk Place, London W.2. England

TAI ŽENKLAS FIRMOS, KURI NEKELIA JOKIŲ ABEJONIŲ. UZEIKITE IR
ISITIKINKITE, JEI DAR NEBUVOTE, O IS TOLIAU — PARASYKITE.

GREITAS IR TIKRAS PRISTATYMAS Į LIETUVĄ AR BET KURĮ KITĄ KRAŠTĄ

- VISŲ RŪSIŲ VAISTŲ
- OPERACINIŲ IR MEDICINOS PRIEMONIŲ
- MEDŽIAGŲ KOSTIUMAMS IR PALTAMS
- MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ APATINIŲ
- BATŲ... IR ODOŠ

PER
PHARMACY
W. GREEN

156, Cromwell Rd., London, S.W. 7.
NEMOKAMI PATARIMAI IR INFORMACIJOS!

! PRAŠOM ĮSIDĖMĖTI !

Geriausios rūšies ir vertingiausi vaistų siuntiniai paruošiami patyrusio vaistininke priežiūroje, ir šitos srities visokios informacijos

NEMOKAMAI DUODAMOS:

ACTON PHARMACY (EXPORT) LTD.
24, Church Road, London, Acton, W. 3.
Telefonas: (Londonas) ACOrn 0712

Savo giminiams ir draugams galite padėti siųsdami vaistus ir kitokias prekes

PAPRASTU AR ORO PAŠTU

Priimame užsakymus iš Didž. Britanijos ir kitų kraštų. Prašom rašyti lietuviškai, ir atsakymas jums išblaškys betkokius abejojimus.

Mūsų specialybė:

PAŠTU SIUNČIAME: mišrius siuntinius, įskaitant vaistus, klausai stiprinti aparatus, tekstilės gaminius, apavą, odą, kojines, įrankius, maistą ir t.t.

JŪROS KELIU: Singerio siuvamasis mašinas, dviračius, mezgimo mašinas. Priimame išsiųsti ir pačių Didž. Britanijos katalijose supirkusias prekes. Prašykite smulkesnių nurodymų ir patarimų. MES PRISITAIKYSIME PRIE JŪSŲ NORŲ IR REIKALAVIMŲ!

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ,
SIBIRĄ IR KITUS KRAŠTUS

Siunčia vienintelė lietuvių
bendrovė Anglijoje
BALTIC STORES LTD.

(Z. Juras)

NEMOKAMAS PATARNAVIMAS!

Pranešame savo klientams, kad dabar už patarnavimą tarpininkavimą jokio atskiro mokesčio neimame.

Medžiagos, Avalynė, Vaistai, Skustuvai, Stiklui piauči piaučėliai, plaukams kirpti mašinėlės ir kit.

Geriausios vyriški pusbačiai (Oxford) kainuoja tik £ 1.5.0.

Lininės medžiagos 3 šil. už yardą.

Pigiausi maisto siuntiniai!

Informacijų galima gauti visose mūsų krautuvėse:

421, Hackney Rd., E.2. Tel. SHO 8734.
146, Holland Park Ave. W.11. Tel. PAR 2970.
148, Ridley Rd. E.8. Tel. CLI 0572.
20, Ridley Rd., E.8. Tel. CLI 3880.
187, Lewisham High Str., S.E. Tel. LEE 1042.
Norintiems išsirinkti medžiagas asmeniškai geriausia vykti į 421, Hackney Rd., E.2.
Dėl smulkių informacijų arba dėl specialių siuntinių persiuntimo sąlygų prašome rašyti:

Z. Juras, 421, Hackney Rd., E.2.

Siunčiame Jūsų pačių paruoštus siuntinius.
PRISTATYMAS GARANTUOTAS!
TEISINGIAUSIAS IR PIGIAUSIAS PATARNAVIMAS!

VARDAI IR VEIDAI

LIUDVIG ERHARD

1897 m. vasario 4 d. Fuerthe, netoli Nuernbergo, Vokietijos Frankuose Erhardų šeimoje gimė sūnus. Erhardas nebuvo turtingi. Jų galanterijos krautuvės apyvarta buvo menkutesnė. Smulkaus Frankų ūkininko sūnus, senasis Erhardas niekados jokių turtų nesurinkė, bet sūnaus gimimas buvo sutiktas su džiaugsmu. Jauniausias Erhardas gavo Liudviko vardą ir po tipiška miestietiška praleistos vaikystės, vos 17 metų sulaukęs, išėjo kariauti už kaiserį.

Puskarininkis Ludvikas Erhardas iš karo grįžo nusilpęs ir sužeistas, tačiau tuojau įstojo į prekybos mokyklą, kurią baigęs Frankfurto universitete pasiekė ekonomijos daktaro laipsnį. Tuo metu Vokietijoje siautėjo kraštutinė infliacija, ir pirmąją savo naująjį Ludvikas Erhardas nusipirko pinigų į krautuvę nuvežęs rankiniu vežimėliu... 1923 metais infliacinės markės Vokietijoje buvo pakeistos naujomis, o dešimt dienų po valiutos reformos 26 metų ekonomikos daktaras vedė savo fakulteto kolegę.

Nuernberge veikė nedidelis tautos ūkio tyrinėjimų institutas, kuriame Erhardas praleido 16 savo gyvenimo metų. Jis vedė ramų ir neįsipažinę miestiečio gyvenimą. Visuomet mėgdavo skaniai pavalgyti, ypač frankų sūdytą mėsą, o vakarais su draugais lošdavo kortomis.

Karui prasidėjus, naciai Erhardą vis labiau spaudė įsijungti į jų partiją arba bent pasidaryti garsiojo „Arbeitsfronto“ veikėju. Erhardas taktiškai, bet griežtai atsisakė ir dėl to neteko vietos institute. Jis įsteigė privatų ekonominių studijų biurą, kuriam jo draugai iš Vokietijos pramonės rūmų parūpindavo užsakymų, pavyzdžiui, paruošti studiją apie „Išbombarduotų asmenų galvos apdangalų reikala“. Po Stalin grado Erhardas jau visiškai neabejojo, kad Vokietija pralaimėjo karą, ir pradėjo ruošti studijas apie ūkinės galimybes pokarinėje Vokietijoje. Šitomis studijomis ypač susidomėjo tuometinis Leipzigo burmistras Karl Goederleris, kuris buvo numatytas Vokietijos vyriausybės galva po 1944 metų liepos mėnesio nenusisekusio atentato prieš Hitlerį. Erhardo ekonominės studijos Goederleriui padarė milžinišką įspūdį, ir jis tada išpranašavo: „Šitas žmogus dar bus ministeriu“.

Nuo kapituliacijos Vokietijoje tepraėjus keliom savaitėm, JAV okupacinė valdžia atkreipė dėmesį į tai, kad Erhardas nedalyvavo jokioje nacių veikloje, ir paskyrė jį Bavarijos ūkio ministru. Nekatalikui, masonui ir nebavariui Erhardui sunku buvo bendradarbiauti separatistinių tradicijų, katalikiškame Bavarijos kabinete. Jis netrukus atsistatydino ir į viešąjį gyvenimą tegrįžo 1947 metais, kai buvo pakviestas prie britų-amerikiečių okupacinės valdžios Frankfurte ekonominių patarėju. Išvargęs, pakankamai nepavalgęs, apšepusia pilka eilute vilkįs Erhardas sėdėjo skurdžioje raštinėje ir visiems, kas tik norėdavo pasiklausti, aiškino savo ekonominę pažiūrą, kurią jis vadino „Marktwirtschaft“. Jau nuo jaunystės infliacinių pergyvenimų jis propagavo pastovią ir „kietą“ valiutą. Išauklėto Frankfurto universitete, kurio ekonomijos fakultete vyravo klasinės liberalinės ūkio tradicijos, jo ūkinis požiūris iš vienos pusės buvo nesudėtinai gas ir paprastas, o iš kitos — realiai pritaikomas modernaus gyvenimo sąlygoms. Vokietijos griuvėsiuose, kur žmonės dėl būvės važiuodavo ištisas mylias, Erhardo aiškinimai, skelbiantieji modifikuotą „laissez faire“, iš tikrųjų atrodė fantastiški.

Okupacinė valdžia vis dėlto pasiryžo priimti vieną jo pasiūlymą ir 1948 m. birželio mėn. paskelbė valiutos reformą, už dešimt senų duodant vieną naują markę. Erhardas tačiau buvo įsitikinęs, kad vien tik valiutos reformų dar toli gražu nepakanka. Palaukęs sekmadienio, kad jo nesutrukdytų nei sąjungininkų karininkai, nei jo kolegos vokiečiai, Erhardas per radiją pranešė, kad specialiu dekretu nuo tos minutės Vakarų Vokietijoje panaikinamas bet koks prekių normavimas ir kainų kontrolė. Jo žodžiais: „Vienintelė normavimo kordėlė nuo dabar bus markė“.

Jo viršininkai ir kolegos buvo ir apstulbę ir įpykę. Pagal turimus oficialius duomenis, tuo metu Vokietijoje buvo pakanka ma apatinių baltinių kiekvienam gyventojui nauja pora aprūpinti kas 18 metų, ko jinių — kiekvienam gyventojui kas 29 metus, o po eilutę — kas 98 metus... Be normavimo ir kainų kontrolės, atrodė, krašte turėjo kilti vien tik suirutė. Įpykę viršininkas šaukė: „Kaip jūs išdrįsote sušvelninti normavimo sistemą, kada krašte siaučia toks prekių trūkumas?“ Erhardas ramiai paaiškino: „Aš nesušvelninu jos, aš panaikinu ją“. Vakarų Vokietijoje karinis gubernatorius generolas Lucius Clay Erhardą išsišaukė pas save ir pasakė: „Herr Erhard, mano patarėjai tikina, kad jūs padarėte milžinišką klaidą“. Erhardas atsakė: „Pone generole, nekreipkite dėmesio. Ir mano patarėjai pasakoja tą patį“... Erhardas paprasčiausiai nutatė, kad be

normavimo ir kainų kontrolės Vokietijos pirkliai ir ūkininkai į rinką paleis rūpestingai slėptąsias prekes, kurios niekur oficialiai nebuvo užregistruotos. Jis neapsiriko. Krautuvėse prekių netrūko, kol pagaliau su kainų varžymo atleidimu pradėjo didėti gamyba. Pradžioje kainos, žinoma, kilo. Darbininkai buvo pasipiktinusi ir demonstravo. Erhardas ramiai aiškino: „Nieko. Kainos pačios susiras lygį, atitinkantį prekių vertę“. Tų pačių metų Kūčių vakarą Erhardas pranašavo: „Ateinanti pavasario kaina kris“.

1949 m. per pirmuosius Vokietijos rinkimus į Bundestagą, Erhardas buvo išrinktas CDU (krikščionių demokratų) atstovu. Konrado Adenauerio kabinete gavęs ūkio ministerio portfelį, jis toliau nuosekliai žengė savo skelbiamosios „Marktwirtschaft“ keliu.

Sugrautosios Vokietijos išganyką jis įžiūrėjo tiksliai didžiulio masto gamyboje ir darė viską, kad gamybai paskatinti. Kas pastatydavo naują fabriką — gaudavo mokesčių nuolaidų. Kas savo gaminius eksportuodavo į užsienį — taip pat mokėjo žemesnius mokesčius. Norėdamas numušti žaliavų kainas, jis sušvelnino importo suvaržymus. Paskatinti statybai panaikino nuomų kontrolę. Nepraėjus nė dvejais metams nuo Erhardo politikos pradžios, Vakarų Vokietijos ūkio gamyba prašoko 1938-ųjų metų karui besiruošiančio Reicho gamyba.

Korėjos karas davė Vokietijai milžiniškų ūkinių galimybių. Karo pramonės nesleigiamas ūkis savo gaminius galėjo laisvai parduoti iki šiol tradicinėse anglių, prancūzų ir net JAV rinkose. Užsakymai į Vokietiją plaukė iš viso pasaulio, bet dėl to kio paklausos palaipsniui vis kilo ir vėliau kainos.

Vokiečiai Erhardą vadina „Herr Optimist“, o tokiu jis neabejotinai pasirodė net tada, kai Vokietijoje bedarbių skaičius pasiekė pusantro milijono. Kai Bundestage socialistų atstovas jam šaukė: „Pagal jūsų politiką turtingieji turtėja, o vargšai bledėja“, net ir Adenaueris pradėjo abejoti Erhardo metodų tikslingumu ir pradėjo dairytis pakaitalo jam... Erhardas tačiau visiems šaltai aiškino, kad įkarščiui praėjus ūkis ir vėl grįš į normalias vėžes.

Erhardo pranašavimas išsipildė: Vokietija (bent Vakarų Vokietija) niekuomet dar negyveno tokiu ūkine geroje: bedarbių kaip ir neliko, kainos krito, eksporto skaitmenys siekia rekordą po rekordo. „Herr Optimist“ Erhardas kukliai aiškina: „Aš joks optimistas, aš realistas, kuris įvertina „Marktwirtschaft“ galimybes“.

Būtų neteisinga tvirtinti, kad vadinamasis „ūkinis Vokietijos stebuklas“ tėra vieno Ludviko Erhardo nuopelnas. Daug prisidėjo finansų ministro Fritz Schaefferio griežti, bet su vizija paruošti biudžetai. Nuo infliacijos pavojaus kraštą apsaugojo protinga centrinio banko valdytojo Wilhelmo Vocke palūkanų politika. Ir visa eilė kitų įvairių sričių vairuotojų prisidėjo prie Vokietijos atkūrimo. Tačiau Erhardas sukūrė tą klimą ir išryškino savo ūkinę kryptį, kurią jis vadina „Soziale Marktwirtschaft“. Jo žodžiais, tai esąs laisvas, natūraliai besirutuliojantis tautos ūkis, tačiau jautrus socialiniam teisingumui. „Žinoma, kad valstybė gali ir net turi kištis į ūkį, jeigu tai tik būtina reikalinga“. Tai jo žodžiai.

Saara prijungus prie Vokietijos, ten pramonininkai 1955 m. prašė vyriausybę subsidijų, galinčių padėti jiems prisitaikyti prie Vokietijos rinkų. Erhardas atsakė: „1948 m. mes taip pat įlindome į šaltą vandenį ir, žiūrėkite, kaip puikiai išmokome plaukti. Jūs dar greičiau išmoksite“. Prieš antrąjį pasaulio karą Vokietijoje buvo bent 2000 kartelių ir monopolijų. Kartelius Erhardas laiko kenksmingais natūraliam ūkio vystymuisi ir socialiniam teisingumui. Jau 1950 m. jis paruošė įstatymą, draudžiantį kartelius. Pramonininkai, talkinami senų pažiūrų ekonomistų, labai spaudė Adenauerį, ir įstatymas nepraejo per Bundestagą. Pramonininkai aiškino, kad žemos konjunktūros laikotarpiais karteliai yra neišvengiamai reikalingi. Kaip kompromisą jie siūlė kartelių kontrolę palikti teismų žinioje. Erhardas atkirto: „Teisė ma nėra kompetetingi spręsti, ar karteliai tautos ūkiui yra žalingi, ar ne. Tai ma no darbas“. Šiais metais Erhardo kartelių įstatymas buvo priimtas, nors ir su kai kuriais apribojimais, kuriuos įrašė pramonininkų spaudžiamas Adenaueris. Įsidėmėtina, kad Vokietija dabar yra vienintelis Europos kraštas, turis įstatymą draudžiantį monopolius.

Profesinė sąjunga, kurios nuolatos reikalauja aukštesnių atlyginimų ir trumpesnių darbo valandų, Erhardas paaiškino: „Palyginkite ir pamatysite, kad vokiečių darbininkas yra geriausiai apmokamas visoje Europoje. Tautos ūkio bruto pajamos ateinančių kelių metų bėgyje pakils 4%. Šituos 4 procentus gausite jūs, gal būt, net truputį daugiau, bet sutrumpinti darbo valandų neįmanoma“.

SŪNUS PAKLYDĖLIS

Italijos komunistų partijos vadui Palmiro Togliatti teko savo kailių iš savo šeimoms narių patirti, ant kokių silpnų kojų pastatyta marksistinė paveldėjimo teorija. Pagal šią komunistų partijos teoriją paveldimi yra aplinkos įtakoje įsigytieji požymiai, kurie veikia ir individą, vadinasi, žmogus yra savo gyvenamųjų sąlygų gamlynys. Šia teorija remiantis, komunistai atkakliai laikosi iluzijos išauginti naują žmogaus veislę — sovietinį žmogų.

Italijos komunistų vadui šios rūšies iliuzijas sugriovė dabar jo paties sūnus. Aldo Togliatti negalėjo suvirstinti tėvo skelbiamosios doktrinos ir daugiau domėjosi teologiniais klausimais, negu komunistine ideologija.

Didžiai susirūpinęs tokiu sūnaus paklydimu, Togliatti nusiuntė savo paveldą į Maskvą, kad jis ten susikonservuotų, apsaugotų nuo reakcinių išmisių ir pagal visas taisykles pasiruoštų didiems pasaulinės revoliucijos uždaviniams.

Aldo buvo paklusnus sūnus. Išstius trejus metus jis studijavo Sov. Sąjungos specialią tarybinę santvarką ir gyvenimo sąlygas. O sugrįžęs namo viešai pareiškė, kad jis norėtų būti kunigu!

T-R-U-M-P-M-E-N-O-S

Cituojame iš Chicago „Draugo“: Prof. Pakštas prisiminė pasikalbėjimą su savo bičiuliu prof. St. Šalkauskiu, kuris mažesnis tris Lietuvos priešus — barbarus iš rytų (bolševikus), barbarus iš vakarų (nacių) ir vėliau priešą — suburžuozėją... Nemaža dalis naujų ateivių čia jau spėjo ar baigia buržuazėti, t.y. Lietuvos idealą jau iškeitė į pinigų idealą. Zydai krauna pinigų dvasiniam tikslui — juos aukoja Izraeliui. Lietuviai...“ ir t.t.

Komentarai nereikalingi.

Kubos laikraščiuose pasirodė skelbimas, reklamuojantis rankinius laikrodžius. Pasisekimas buvo didžiausias: per savaitę lai ko besišypsą kubiečiai išpiko visas vietines atsargas. Skelbime tilpo nuotrauka, vaizduojanti žeminiškus rūbais vilkintį vyrą, ir užrašas: „Mūsų laikrodžiai naudojami Antarktikoje“. Nežiūrint tokio netikėto pasisekimo, skelbimas Kuboje daugiau nepasirodė. Paaiškėjo, kad nuotraukoje vaizduojamojo vyro brožuai buvo beveik visiškai panašūs į sukilėlio Castra, kuris jau keli mėnesiai iš Kubos kalnų veda partizaninę kovą prieš prezidento Fulgencio Batistos režimą...

Reklamų agentūra tvirtina, kad skelbimo nuotraukai modeliu buvo niujorkietis Pete Jarman.

Prieš karą ir karo metais Lietuvoje vienas populiariausių kino artistų ir režisierų neabejotinai buvo vienietis Willy Forst. Jo filmas „Operetė“ Kauno Forume ėjo, rodos, keliolika savaičių. Savo pirma poka-rine filmą, „Nusidėjėle“ (Suenderin), jis visame pasaulyje sukėlė didžiulę kontroversiją, tuo pačiu išreklamavodamas tada dar nežinomą aktorę Hildegard Knef. Kitos po pokarinės filmos neįskilo daugiau kaip iki vidutiniškumo, Willy Forst vardas pradėjo gesti. Paskutinė jo filmas „Neatleis ta valanda“ tačiau vėl jį iškelia kaip talentingą, originalų ir aktualų filmo menininką. R.E.M.

— Skotijoje anglies kasyklose žuvo 17 vyrų.

Priešrinkiminėje į Bundestagą kalboje Erhardas pareiškė: „Man nereikia jums duoti kokių nors pažadų. Visus pažadus aš išpildžiau prieš rinkimus. Tik apsidairykite ir pamatysite“. Nuo 1952 m. motociklų pardavimas Vokietijoje krito 67%. Vokiečiai tačiau perka 270% daugiau automobilių, 100% daugiau skalbimo mašinų, 75% daugiau šaldytuvų. Darbininkų perkamoji galia šiandien yra 60% aukštesnė negu 1950 m. Vokietijos plieno gamyba pasiekė 2 milijonus tonų per metus — trečioje vietoje pasaulyje. Vokiečių firmų patatytos ir dalinai kontroliuojamos plieno gamyklos įvairiuose pasaulio kraštuose per metus pagamina 37 milijonus tonų plieno. Vokietija pradėjo nuosavą „Maršalio planą“: paskyrė 25 milijonus dolerių teikti techninei paramai 25-kiems ūkiškai atsilikusiems kraštams. Pasaulio Bankas iš Vokietijos neseniai pasiskolino 100 milijonų dolerių. Privachios vokiečių firmos užsienyje pastaruoju laiku investavo apie 380 milijonų dolerių...

Ludviko Erhardo vairuojamas Vokietijos ūkis padarė tiesiog neįsivaizduojamą pažangą. Suprantama tad, kad šitas pasiekimas laikraštinių žažnai yra vadinamas „ūkiniu Vokietijos stebuklu“.

R.E. Maziliauskas

ŠIAIS METAIS KŪCIAS IR KALĖDAS
PRALEISKIME LIETUVIŲ SODYBOJ!